

84.4
B4P

THE
LASHER

7'93

Мандрівник

Йде мандрівник нескінченим шляхом...
Цей шлях - історія, цей шлях - пам'ять.
Хто має пам'ять, той матиме майбутнє.
Не випадково там, над обрієм, сонце!

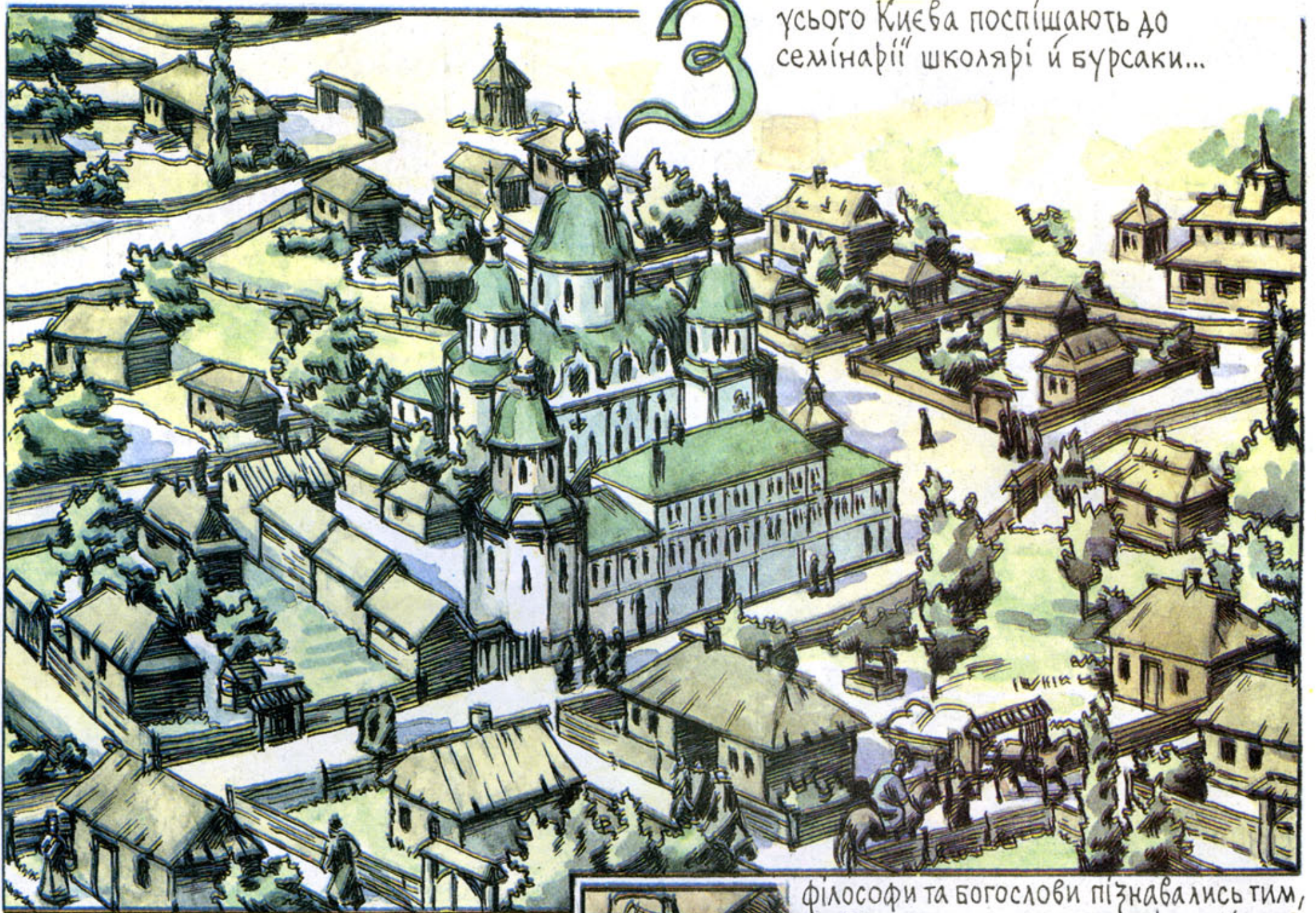
Вій

Ілюстрована
повість
за М.ГОГОЛЕМ

Видавництво ГЕНЕЗА
Київ, 1993

З усього Києва поспішають до семінарії школярі й бурсаки...

граматики з зошитами під пахвою...

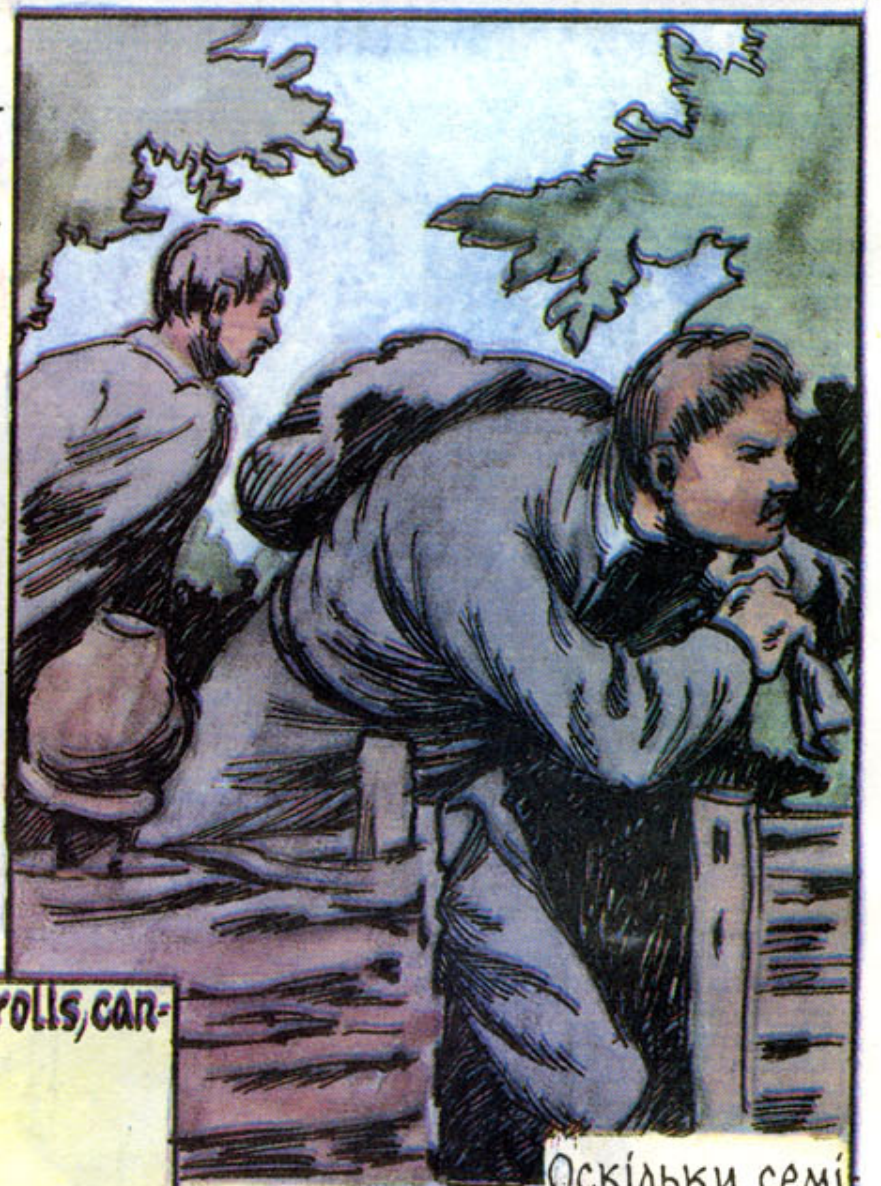
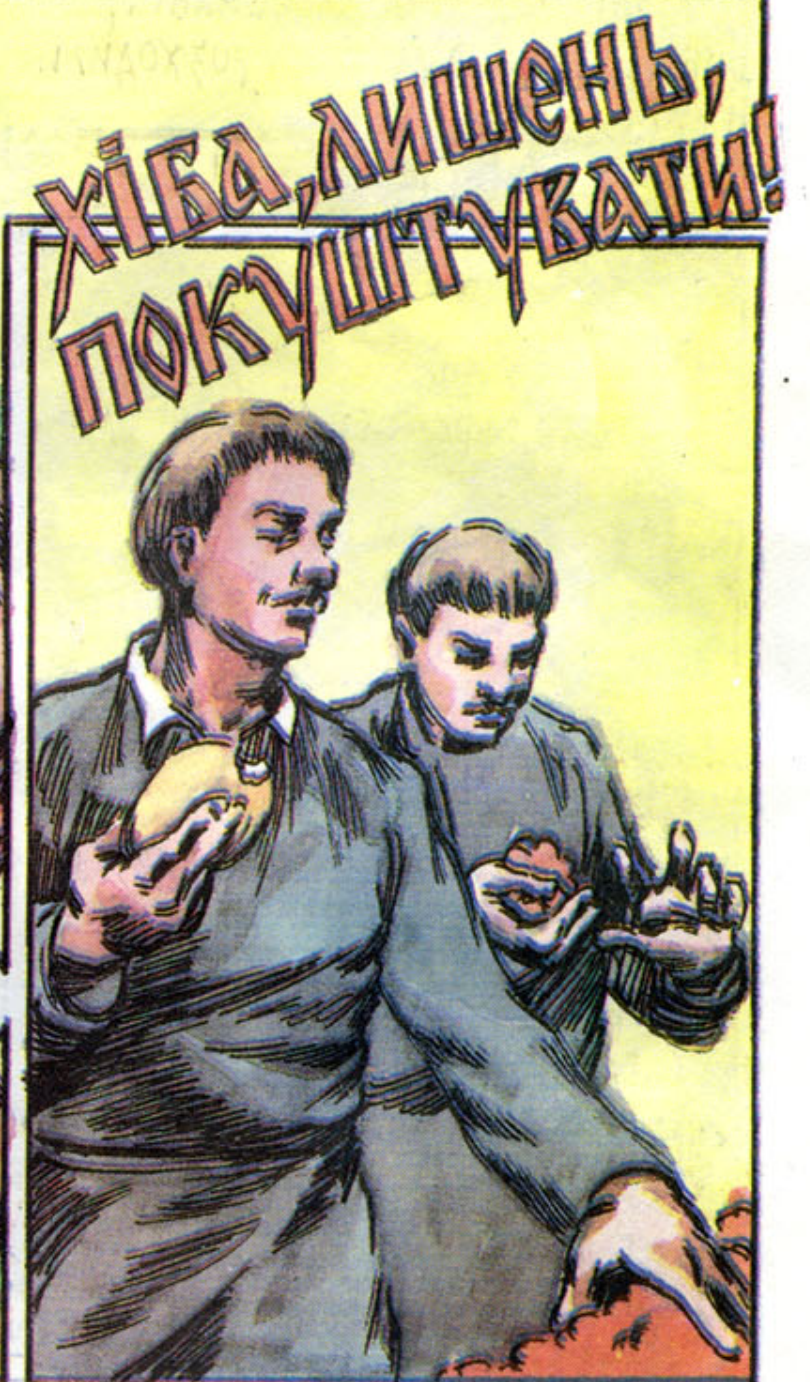

філософи та богослови пізнавались тим, що від них тхнуло тютюном та горілкою.

ритори, у вбранні якщо й не зовсім чистому, то принаймні цілому...

Students are hurrying to the Seminary from all quarters of Kiev: grammar students carrying their notebooks under their arms... oratory students were clad in though not clean but at least not ragged clothes... philosophers and theologians could be recognized instantly~tobacco and liquor smell betrayed them.

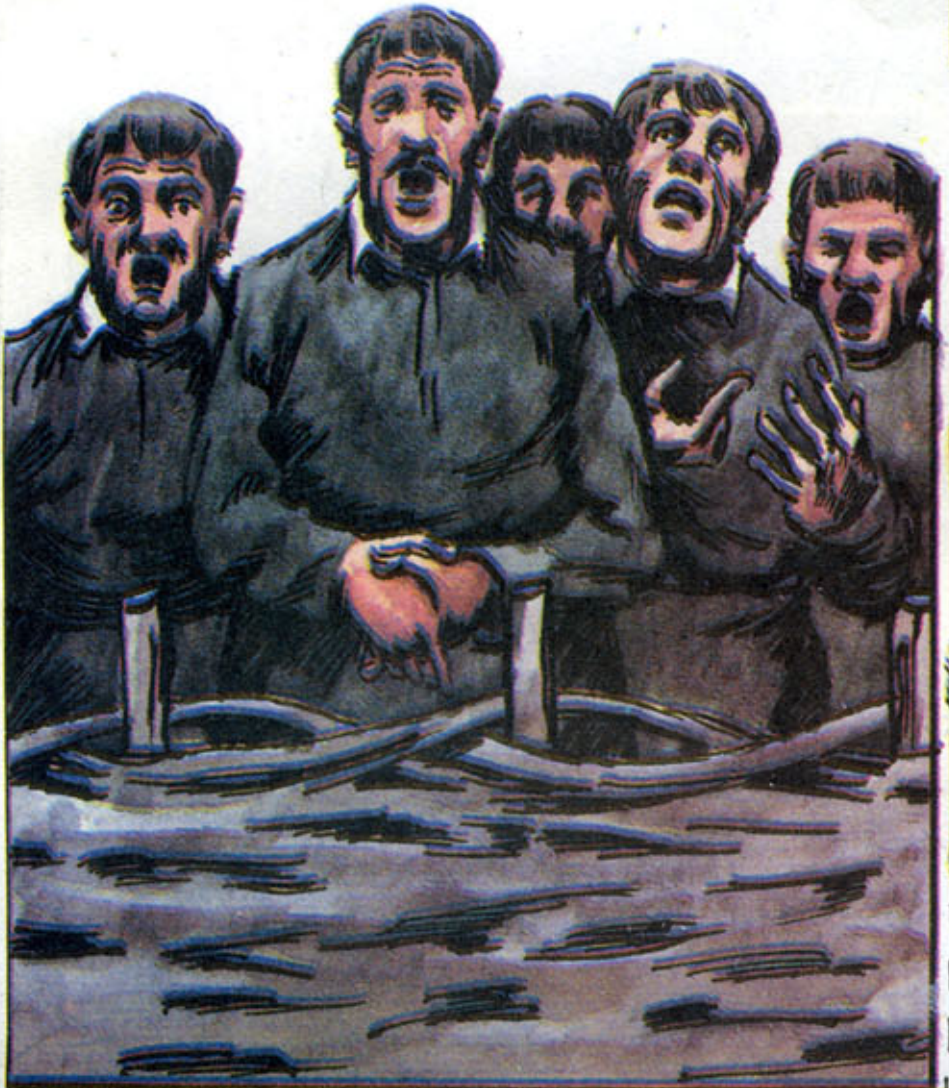
-Gentlemen! Gentlemen! Come up here to me! Here you are~rolls, candies with poppy seeds, curd tarts, tasty honey toasts.
 -Here is lollypops! Buy my lollypops!
 -Don't buy anything from her! She has dirty arms...
 "Maybe to taste some!"
 In Seminary, listening to a student, the auditor was looking under the bench where he could see a bun, dumpling or pumpkin seeds...
 Since the seminarians were badly off for foodstuffs and extremely voracious, they plundered the neighboring orchards.

Оскільки семінаристи й бурсаки були переважно дуже бідними і надзвичайно ненажерливими, вони обносили чужі сади й городи...

У червні, коли починались канікули, і всі вирушали додому, вони розходились цілими натовпами.

Піший шлях додому був довгим, тому семінаристи та бурсаки змушені були заробляти собі на харчі. Заробляли ж вони тим, що ставали натовпом під вікнами і співали якогось канта...

поки хазяйка винесе їм чогось попоїсти - миску вареників, шматок сала, паляницю і навіть курку.

June started their vacations. Students dispersed from the Seminary in throngs in all directions. Hiking roots to homes were not short. Hence, seminarians had to earn their living. One of the ways they did it: crowded in front of a window they sang songs till... a hostess brought them out something to eat - a plate of dumplings, a piece of lard, a loaf of bread or even a still living hen.

Тоді ж добирались додому на канікули й троє бурсаків:

That was how three seminarians - theologian Khalyava, philosopher Khoma Brut and oratory student Tiberi Horobets - were making their way home.

Вогослов Халява, філософ Хома Брут і ритор Тиберій Горобець.

Вже ніч, а житла назустріч ніякого.

Що ж то, в біса?! Начебто вже зараз має бути хутір? Ії-Богу, навіть бісового кулака не видно.

А може ще трапиться якийсь хутір...

І де ж вона, дорога?

Так, темна ніч.

Що ж його робити?

А що? Залишитись, та ночувати в полі!

Dusk fell but there was no lodging around.

-What a hell! There should be farmstead somewhere here?! To hell with it. I can not see even my hand!

-Let's hope for some farm soon...

-But what about the bath?

-That's right, it's pitch dark now.

-But what shall we do?

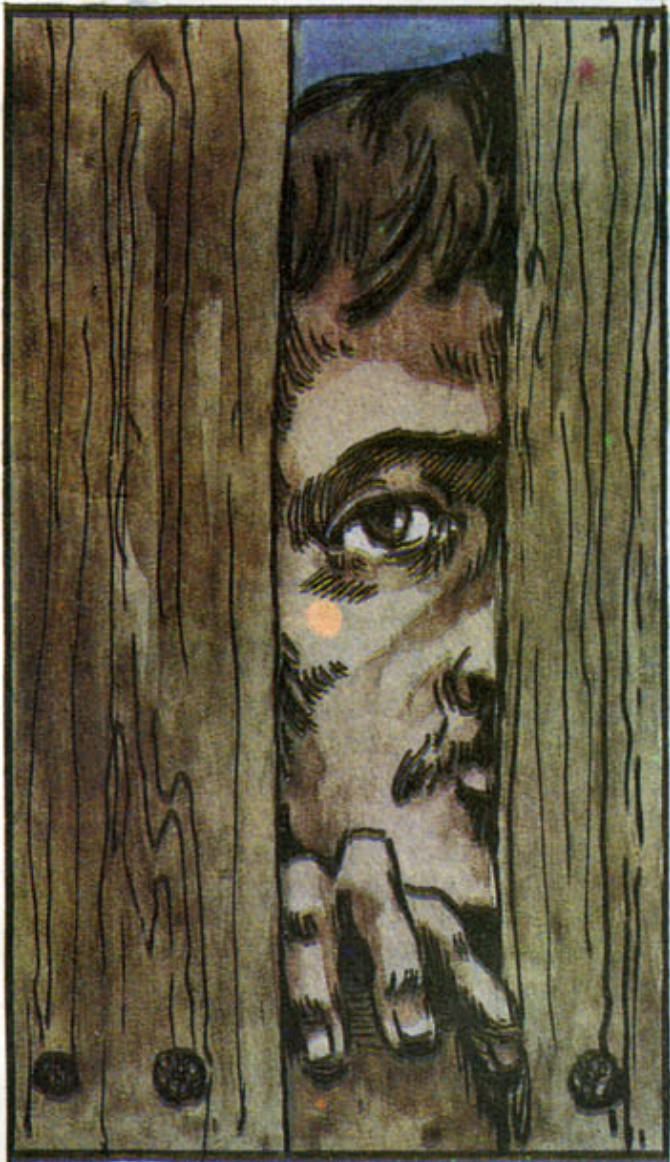
-Well, we'll stay overnight in the steppe!

-No Khalyava, you shouldn't do so! We'll not go to sleep like hungry dogs when our stomachs are empty! We'll try on to find some lodging and a shot of liquor will not be extra either.

-Right you are, we shouldn't stay overnight in the steppe.

Ні, Халяво, не можна! Як це так, лягти спати голодним, як собака? Спробуємо ще, можливо натрапимо на якесь житло та вдасться хоч чарку горілки випити на ніч.

Воно, звичайно, нема чого залишатись в полі.

БІДЧІНІТКИ!

-A farmstead!
God Bless me, but
it is a farmstead!

-Let us in!

Хто там?!

Пустіть, бабо, переночувати, бо заблукали!

А хто ви?

Богослов Халява!
Філософ Брут!
Ритор Горобець!

Не можна!
У мене повно людей,
жодного більного кутка!
Куди я вас, таких здорованів,
притну? Ви ж мені хату розвалите!
Знаю я вас, філософів та богословів!
Ідіть далі, нема для вас більного місця!

Змилуйтеся, тіточко! Як же можна, аби християнські душі пропадали ні за що ні про що?

Де можете, там і притуліть нас. Нехай нам руки повсихають, якщо вчинимо яке неподобство!

Добре, впусти, але покладу вас у різних місцях, аби я була спокійна.

На те ваша воля, робіть, як знаєте!

-Who are you?
 -Let us in, granmer. We've lost our way!
 -But who are you?
 -Theologian Khalyava.
 -Philosopher Brut.
 -Oratory student Horobets.
 -I'm not capable to make room for you, I have my home packed to the brims. Where shall I put you, such bruits? You'll break my house to pieces! I knew you philosophers and theologians. Go away! There is no place for you!
 -Take mercy on us, granry. You ought not let Christian souls wasted in vain!
 -Place us wherever you want.
 -Let God chastise us if we make any harm here.
 -Well, come in. To feel sure, I'll place you separately.
 -As you wish.

А чи нема у Вас чогось тако-го, бо від самого ранку крих-ти не було в роті?

Та ми б за все сплатили ще наступного ранку!

Як би нетак! Біс тобі сплатить за все!

Ступайте, ступайте бже! Та будьте задоволені й тим, що нада-ють вам. Біс мені приніс таких тендітних паничів!

Ще чого захотів! Нема у мене нічого такого! Та й піч сьогодні не топила.

-Have you anything to eat? We've not got a single crumb since yerly morning.
-Listen to him! He is hungry! I've got nothing! I didn't heat the the oven today.
-We would pay for eve-rything in the mor-ning.
"That's the case! Dev-il would pay for eve-rything!"
-Come on! Be content with what you are gi-ven. Devil has bro-ught your here, fra-gile gentlemen!"

"I smell dried fish."

Відчуваю запах сухої риби!

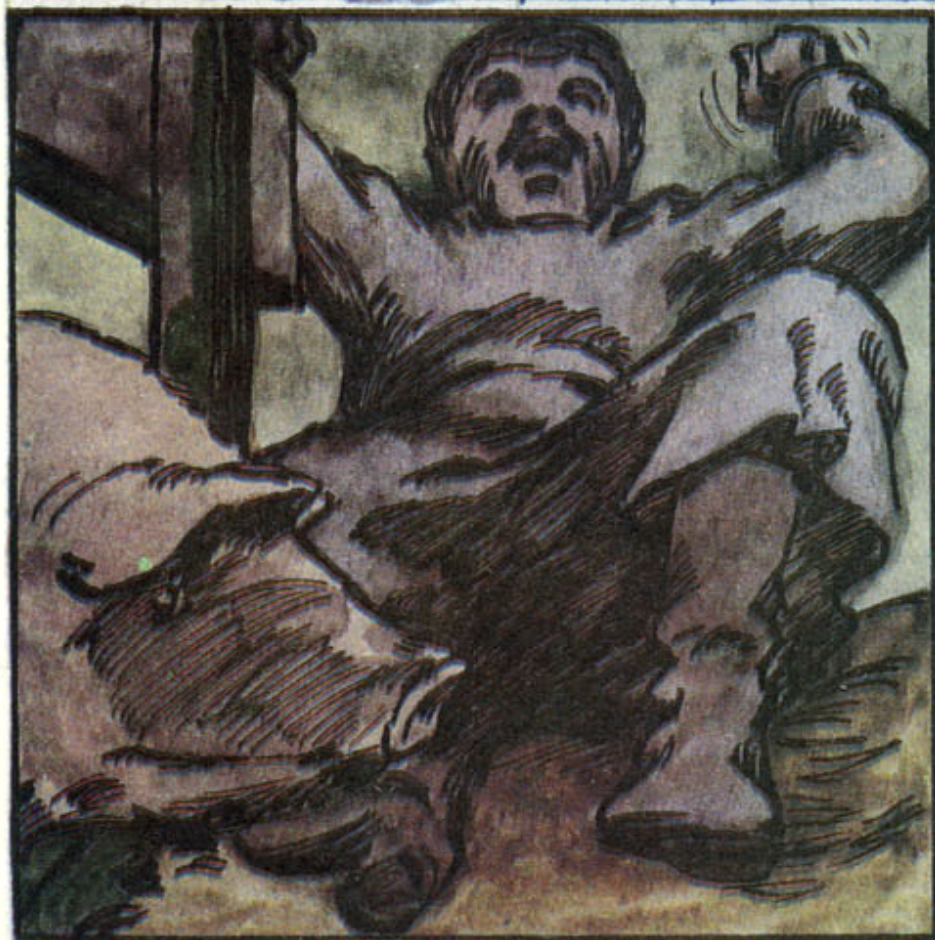
The hostess quar-
tered the oratory stu-
dent inside the house,
the theologian—in the
barn, which she lo-
cked...
philosopher Khoma
was allotted the bu-
re of sheep and pig
company.

Стара поклала
ритора в хаті, богослова до комо-
ри, яку зачинила на ключа...

а філософа Хому поклала у хліві
разом з вівцями та свинями.

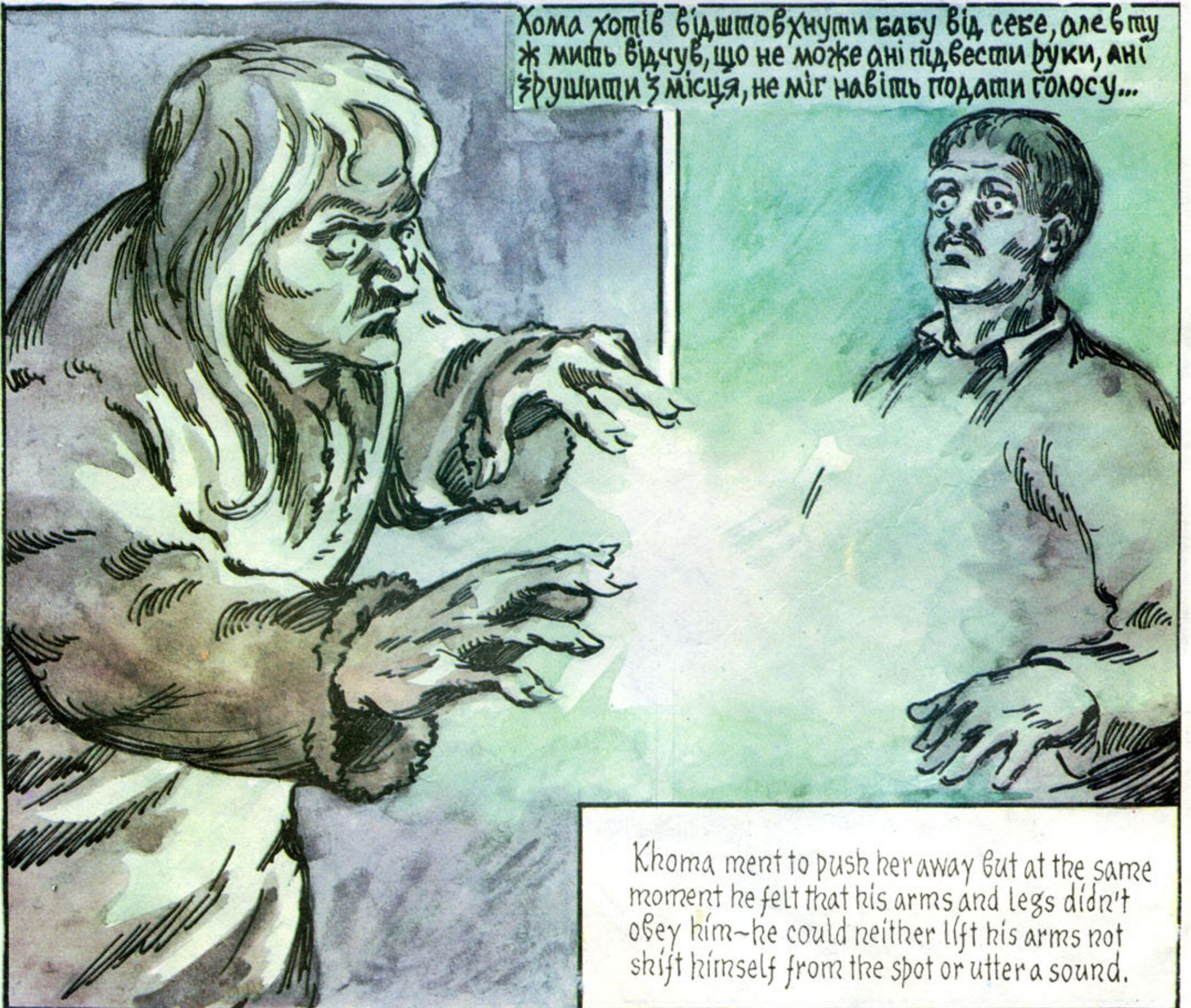

What is it you want, gammer? „What does this gaffer have on her mind ?”
Listen, old Lady! We are fasting now and I'm a believer. I'll never commit any sin even paid a thousand gold coins!
Gammer! What do you want? Go away in peace!

Хома хотів відштовхнути бабу від себе, але в ту ж мить відчув, що не може ані підвести руки, ані зрушити з місця, не міг навіть подати голосу...

Khoma ment to push her away but at the same moment he felt that his arms and legs didn't obey him—he could neither lift his arms nor shift himself from the spot or utter a sound.

"But she is a witch!"
Khoma felt disgusted and sweet. These sen-
sations made way to his heart.

Хома почав пригадувати, які знав, молитви до Господа й закляття проти нечистої сили, і повторювати їх про себе. І раптом він відчув, що відьма ледь тримається у нього на спині, а сам він опустився настільки, що торкається ногами ґрави.

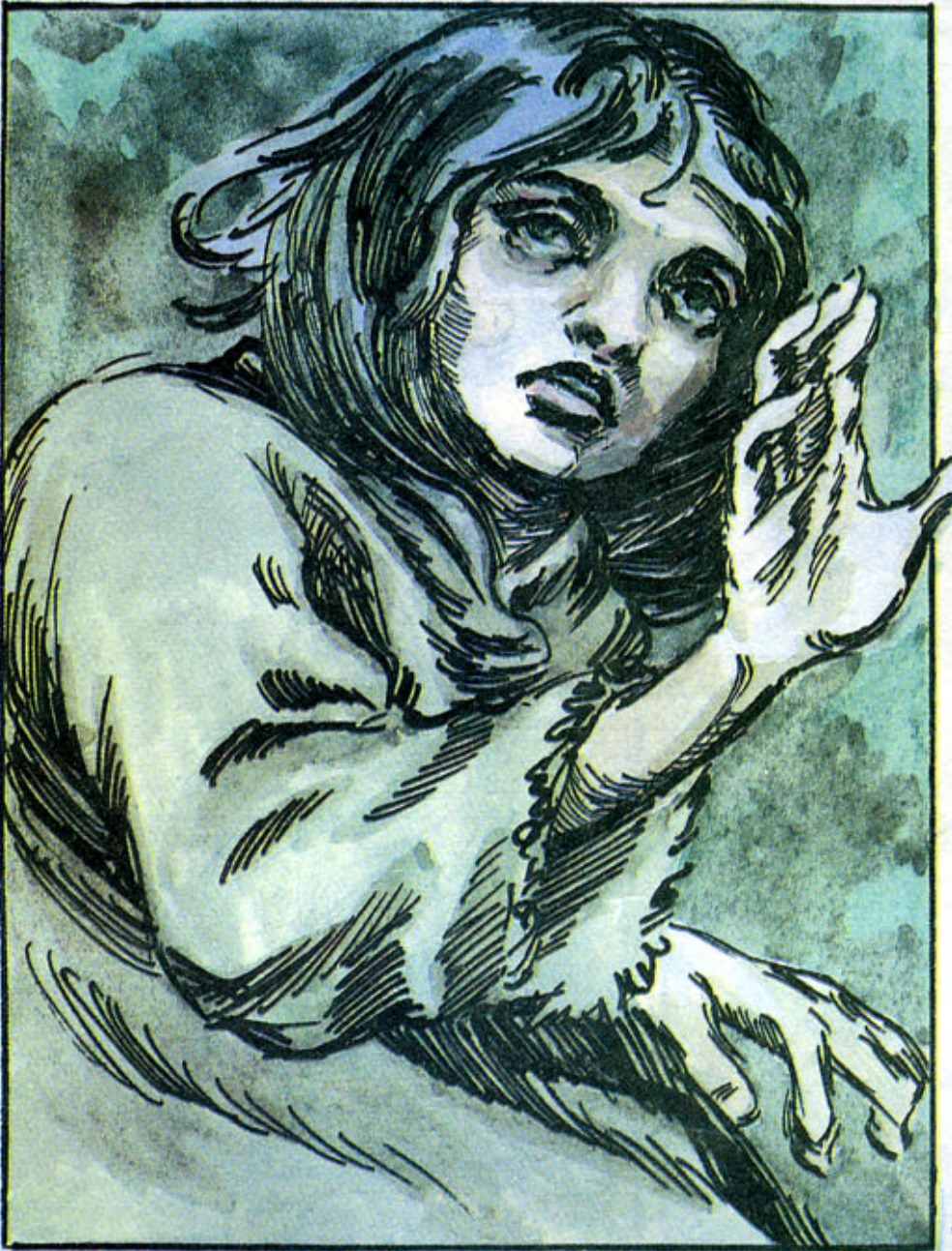

“What is it?!”
Khoma grasped his chest and tried to recollect all the psalms to God and all exercisms against evil. Uttering them all out he suddenly felt that the witch was relaxing her grip on his back while they started to descend. They got so low that Khoma could touch the grass with his feet.
“Well done!”

Ох! Не можу я більше!

-Oh, I can not stand it any more!

Хома з переляку побіг од неї як навіжений. Він тепер вже не хотів іти на хутори, а лише бажав одного - дістатись до Києва.

Like a madman, Khoma rushed away from her. He wanted nothing now. The only thing he strived to was to quicker get back, to Kiev, to his Seminary. Not a single seminarian remained there ~ everybody went in his direction...

В семінарії бурсаків жодного-всі порозїжджались, порозходились ~ хто додому, хто на певний хутір. Оскільки на хуторі, як ніде, можна задарма їсти галушки та вареники.

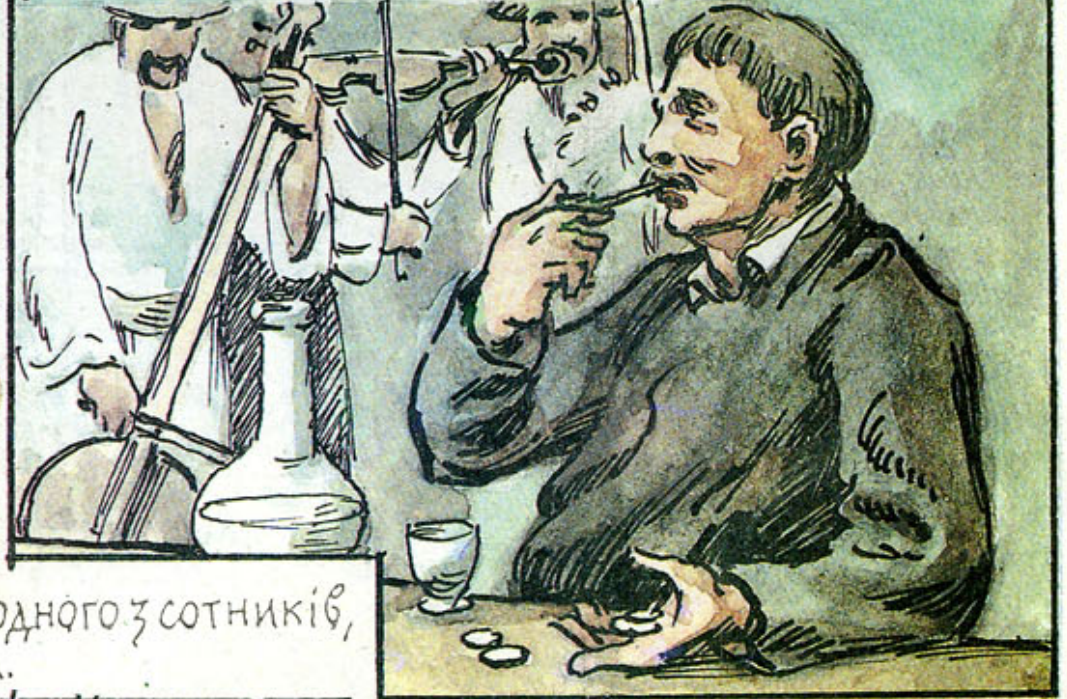
БІБЛІОТЕКА
СШ № 28
ІНВ. № 11558
м. Тернопіль

Але зараз йшлося не про Вареники, а про хоча б невеличкий шматочок сала. Хома почав нишпорити по всіх закутках та сховках - але марно...

І Хома подався шукати.

А наступного вечора він вже мав з чим податись до корчми.

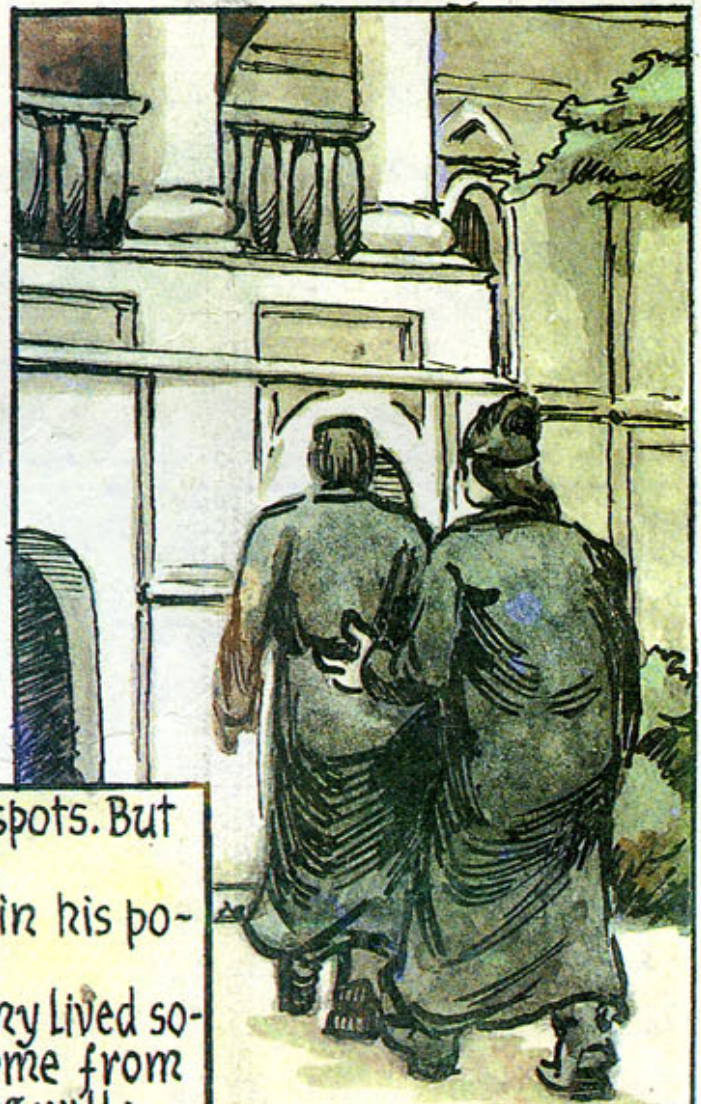

Та ось почали поширюватись чутки, що дочка одного з сотників, хутір якого в п'ятидесяти верстах од Києва...

...повернулася з прогулянки уся звита, ледь дїставшись додому...
Знаходиться вона при смерті...

... На смертному одрі виявила бажання, аби відходну по нїй і молитви на протязі трьох днів після смерті читав ніхто інший як київський семінарист Хома Брут.

Khoma took to searching all the seminarians' nooks and secluded spots. But all his searches turned to be futile - not even a dried piece of candy... Khoma left the Seminary's premises... Next night, he had enough in his pockets to visit a pub. Rumors started to spread around. One sotnya Leader of the Cossack army lived some forty miles off Kiev. All beaten up, his daughter struggled back home from an outing... Being on her death-bed the daughter announced her dying will: it should be nobody else but Kiev seminarian Khoma Brut who was to pray psalms for the dying during three days and nights. What is more...

Більш того, ректор викликав Хому Брута...

...і оголосив, аби той негайно збирався в дорогу, оскільки вельможний сотник щойно прислав за ним людей і бричку. Хома рішуче заявив, що нікуди не поїде.

...rector of the Seminary summoned Khoma Brut and ordered him to get ready for the trip without any delay since the Lordly sotnya leader provided for the trip his people and a cart. Khoma flatly refused to go.

-Listen, Sir Khoma. I don't ask you whether you want to go or not. If you are going to be too wise I'll have you lashed.

Give my thanks to the Leader for cereals and eggs. Tell him that my people will deliver the books he asked as soon as they are ready. You shouldn't forget to tell your master that there is tasty fish at his farmstead... Yavtukh, treat the guests to some liquor and don't forget to tie the philosopher because he may flee.

"Son of a bitch! He's figured me out!"

А ти, Явтух, дай хлопцям по чарці горілки. Та не забудь філософа прив'язати, бо втече.

Послухай, дотіге Хомо! Тебе й не питають, хочеш ти їхати чи не хочеш. Будеш мудрувати, накажу прикластись до тебе добрими різками й годі!

Дякую панові за крупи та яйця. Скажи йому, що, як тільки будуть готові ті книжки, про які він пише, пришлю негайно. Та не забудь, мій голубе, додати панові, що у нього на хуторі ловиться добра риба...

Ач який клятий! Пронюхав, довгоногий в'юн!

Що має бути,
того не минеш.

Здрастуйте, брати-товариші!
Отже, доведеться мені їхати
разом з вами.

Гарна бречка! Тут, якби
найняти музик, то й
танцювати
можна!

Так, екіпа
простора!

Цікаво, якби цю бречку навантажи-
ти сіллю або ж залізом, скільки
тоді коней було б потрібно?

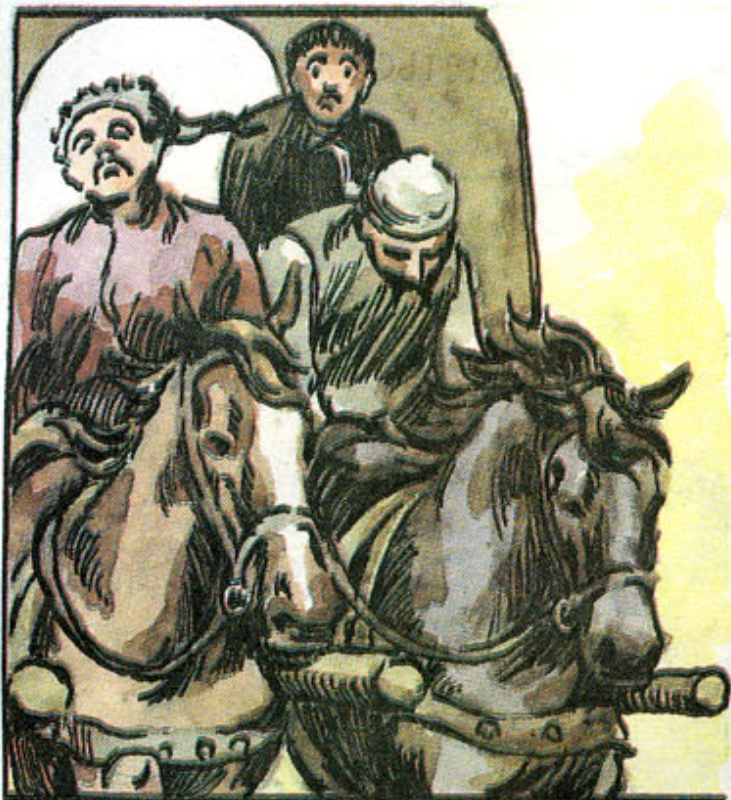
Так, кількість
коней знадобилась
би достатня.

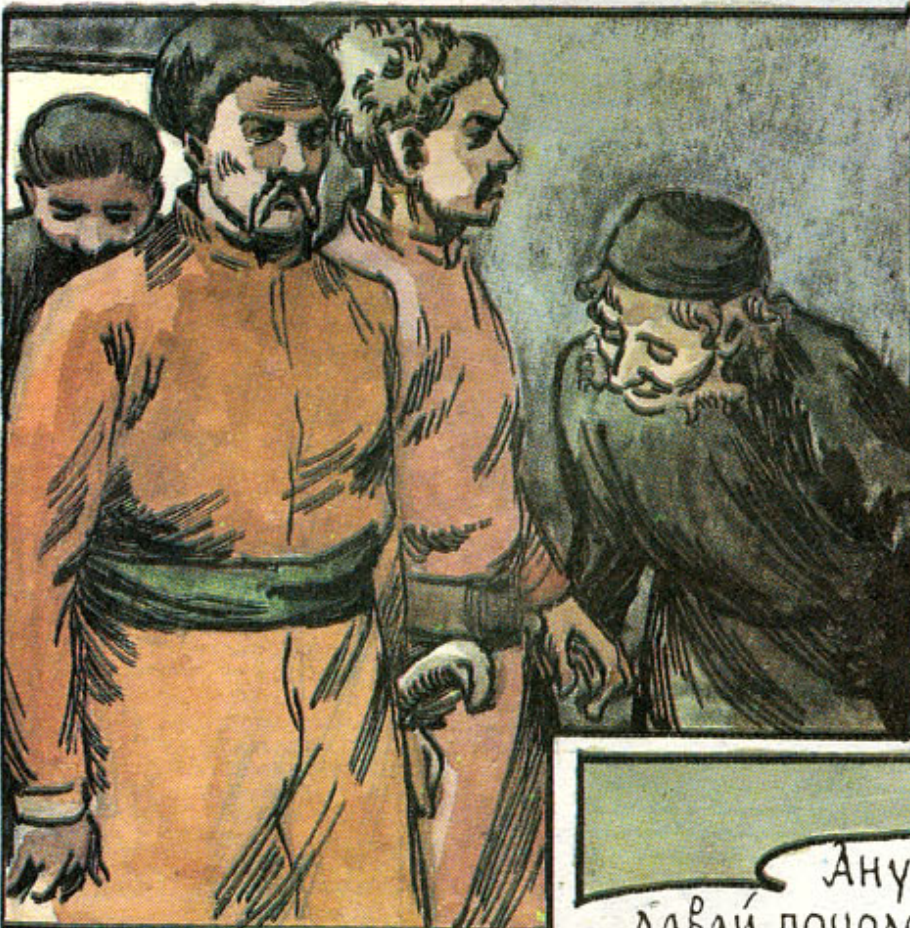
Дивись, Оверку, старий роззяво, як будеш
під'їжджати до шинку, що на Чухралівсь-
кому шляху, не забудь зупинити, та
розбудити, якщо хтось із нас засне!

Хомі д...
же кортіло знати подробиці: і хто цей сотник, який він,
що чуто про його дочку... Але козаки лежали на м'я-
ких лантухах, смалили люльки і мовчали.

"Come what may!" Hello, brothers-friends! I have to go with you... That is a fine cart! If one hire a bard then dancing could be staged here. - "Yes, the cart is spacious."
- It may be of interest if this cart loaded with salt or iron how many horses would be needed to draw it? - "There might be quite some of them." It itched Khoma to learn the details: who this sotnya leader is? What fresh news are available about his daughter... But Cossacks silently rested on soft sacks and drew at their pipes.
- Overko, the gawker, we ought not to miss the pub on the Chukhrailivka highway. You must wake us up.

Але ці настанови були цілком зайві, бо коні Оверка вже стільки разів зупинялись біля цього шинку, що й зараз, під'їхавши до нього, негайно зупинились.

The instructions were extra since the Overko's horses have halted at this pub so many times that they stopped instantly this time as well as they reared it since they believed that they couldn't act otherwise in this situation.

Ану, Спириде, давай почоломкаємось!

-Whoa!
-Stay still!
-Svirid, let me hug you!
-Come up to me, Dorosh! I'll embrace you!

Не маю я ні батька, ні матері, залишився я сам в цілому світі!..

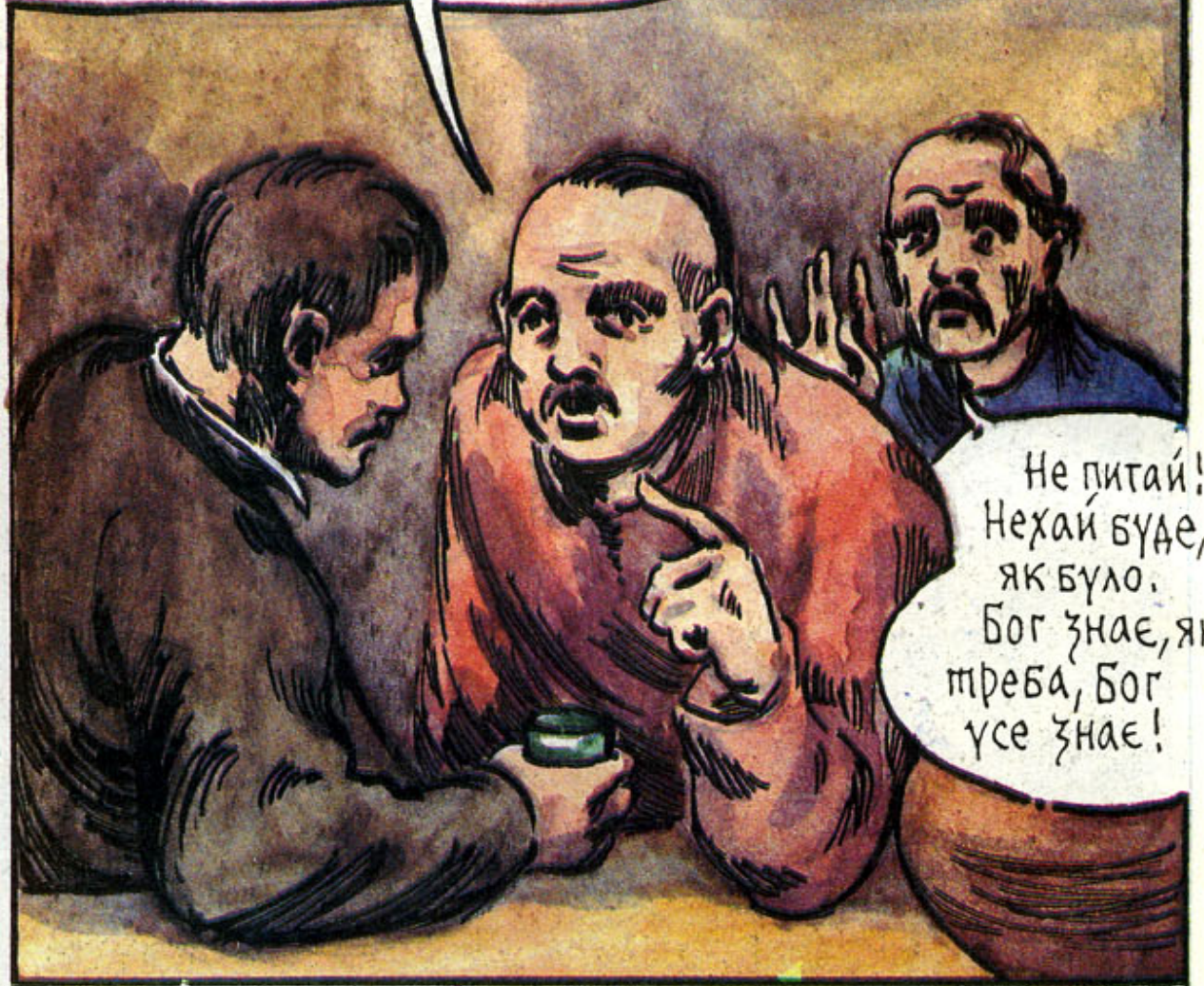
Не плач, їй-богу, не плач! Що тут... Бог краще знає, як і що до чого!

Ні, я хочу знати, що там написано, в тих книжках. Може, щось інше, аніж у дядка.

О Боже ж мій, Боже! Навіщо таке казати? Що Бог дав, того вже не можна змінити.

Хотілось би знати, чому вас вчать у бурсі: тому, що дяк читає в церкві, чи чомусь іншому?

Не питай! Нехай буде, як було. Бог знає, як треба, Бог усе знає!

Я хочу знати все, що там написано. Я, їй-богу, піду до бурси! Вважаєш, не вивчусь? Я усьому вивчусь!

О, Боже мій, Боже мій!..

Чого ви, дядьку, розплакались? Я сам сирота! Відпустіть мене додому! Нащо я вам?

-I have neither Mom nor Dad. I'm alone in whole world.
-Stop sobbing, I beg of you. Don't sob. God knows better how everything should be.
-I'd like to know what is it you are taught in your Seminary? Is it the same that a deacon reads in a church or is it anything else?
-Don't ask him. Let it be as it is. God knows how it should be. God knows everything!
-No! I want to know what is written in those books. Maybe, it differs from what is written in the deacon's books.
-Oh, my Lord! What are you talking it for? What God has given us can not be altered!
-I want to know what is written! God Bless me~ I enroll in the Seminary! You think I'm not capable to master sciences? I'll master everything!
-Oh, my Lord! Oh, my Lord!..
-Why are you sobbing, mister? I'm myself an orphan! Let me go home. What do you need me for?

Пустимо його на волю?
Адже він сирота! Нехай собі
іде, куди хоче.

Відпустіть його,
нехай іде!

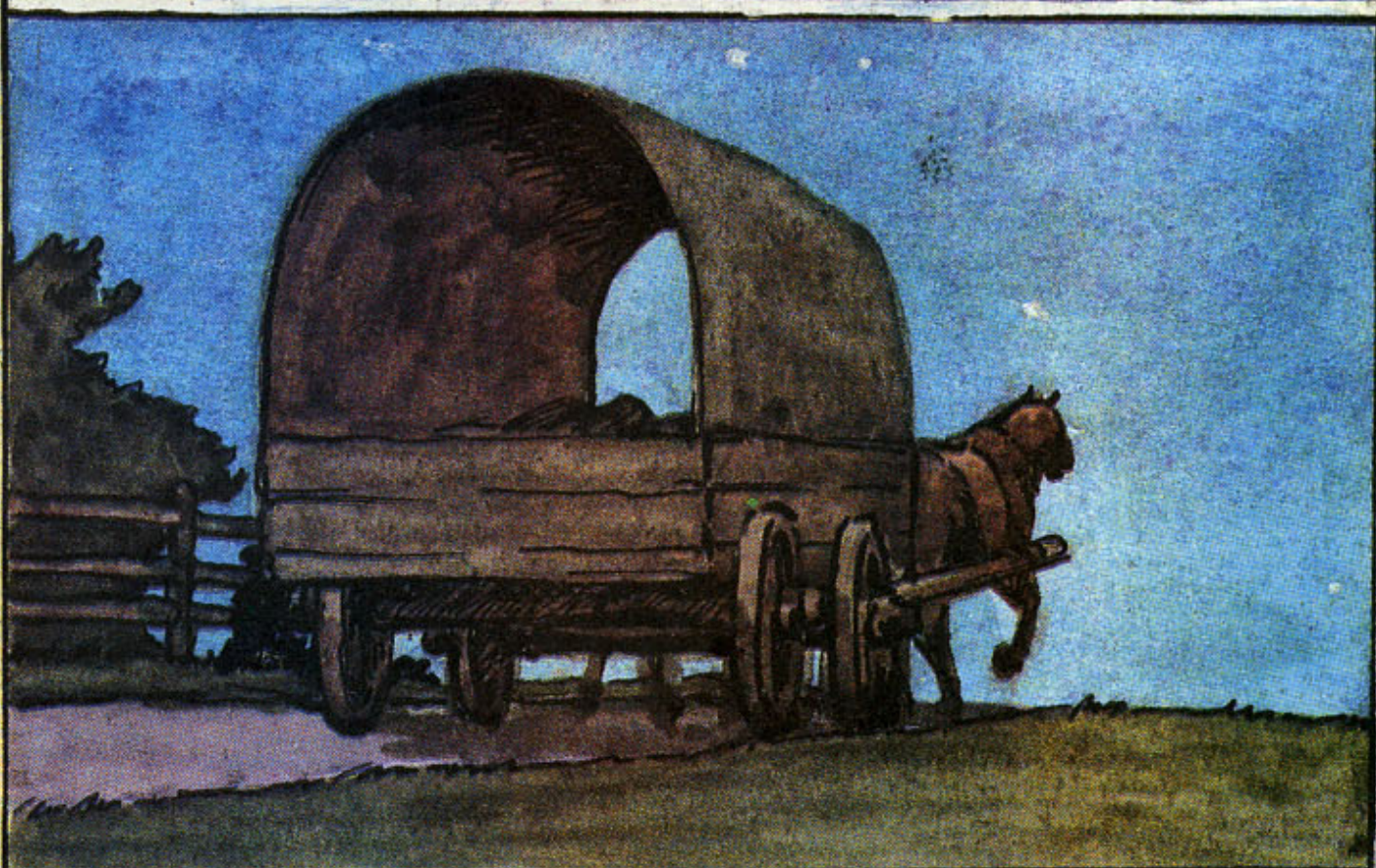
Але втекти Хомі навряд чи вдалося б. То-
му, що коли він спробував встати з-за сто-
лу, ноги над підлогою не підіймались-
боми були наче дерев'яні...

-Shall we let him go? But he is
an orphan! Let him go where-
ver he wants...

- Let him go!

Khoma, however, was unable
to go. He tried to leave the table
but his legs were dead numb.
Besides, there appeared so many
doors and windows that it
became impossible to find the
real ones.

На ранок...

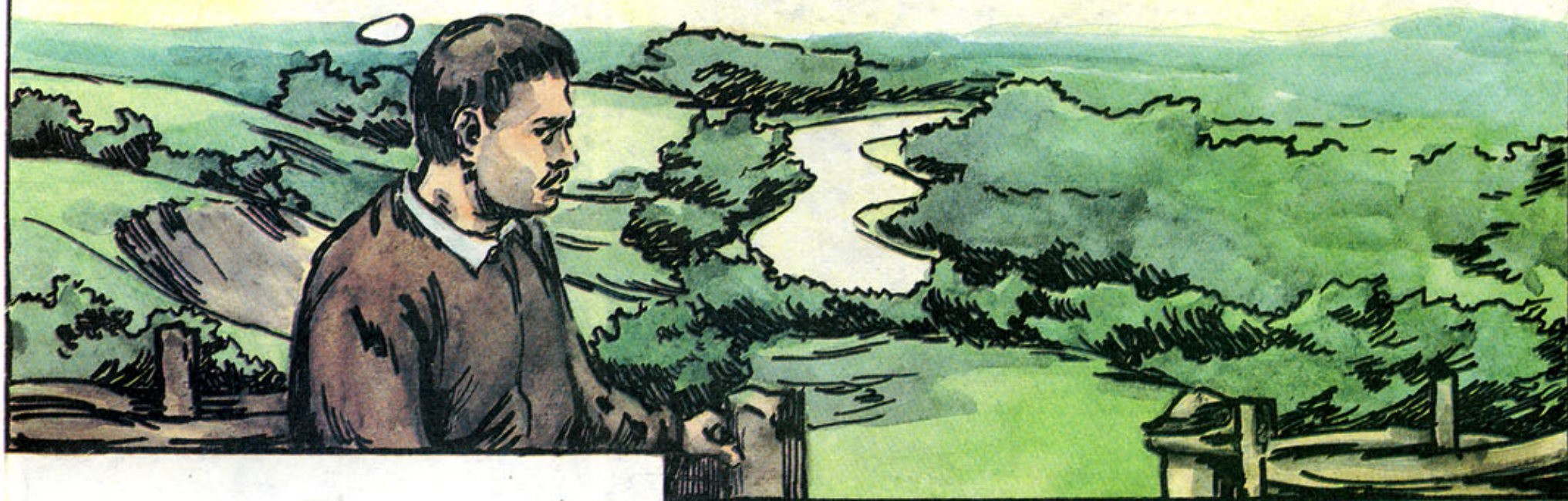
Вночі померла панночка...

Еге! Або у пана дуже розумні коні, або ж у козаків дуже міцні голови!

At morning...
~Young miss died at night.
"One of the two - either the master's horses were very wise or the Cossacks had very hard heads because being intoxicated heavily with Liquor they avoided a way down the slope together with the huge cart and its cargo."

Яке чудове місце! Жити в тут, лови-
ти рибу, полювати... Можна в горілку
курити з фруктів... Але зараз головне -
як би його чкурнути звідси?!

Даремно
вважаєш, пан філо-
соф, що можеш пода-
тись звідси непомітно.
Йди-но краще до па-
на сотника - він
вже чекає на
тебе.

„What a beautiful place it is. I'd gladly li-
ve here, fishing, shooting. I'd brew brandy
of fruits... Alas, the main goal now is to
flee from here!

-Sir philosopher erroneously thinks
that he can run away from here steal-
thily. You'd better go to the Leader. He
is waiting for you.
-Well, let's go. I'll do it with pleasure...

Що ж, ходім,
я з задоволен-
ням...

Хто ти, добродію?
Звідки, якого звання?

З бурсаків
я, Філософ Хома
Брут.

То як же ти
познаючися
з моєю
дочкою?

Не знайомив-
ся я, вельможний
пане, їй-богу,
не знайоми-
вся!

Тоді чому вона
нікому іншому,
а саме тобі при-
значила чи-
тати?

Бог
його знає, як це тлу-
мачити. Відомо ж, іноді
панам заманеться чогось
такого, чого навіть най-
грамотніша людина
не второпає.

Якби ж
ти, доню, ще хоч
хвилинку затрима-
лась на цьому
світі, мабуть я
знав би...

-Who are you, mister? Where are you from? What is your position in the society?

-I'm a seminarian, philosopher Khoma Brut.

-How did you make an acquaintance with my daughter?

-I didn't make it, Lordly sir. By God, I didn't!

-Who was it you that she willed to read the psalms?

-God knows why. It's a common knowledge: a Lord may think of something that even a most literate person falls to explain.

-If only you had lived one minute more I'd, probably, have known...

"Dad, it should be nobody else but seminarian Khoma Brut. Send a man to the Kiev Seminary and fetch him here! Order him to read psalms after my sinful soul for three nights. He knows..."

"Нікому не
давай читати
по мені, але від-
прав, батьку за-
раз же до Київ-
ської семінарії
та привези bursa-
ка Хому Брута.
Нехай три ночі
молиться по мою
грішну душу.
Він знає..."

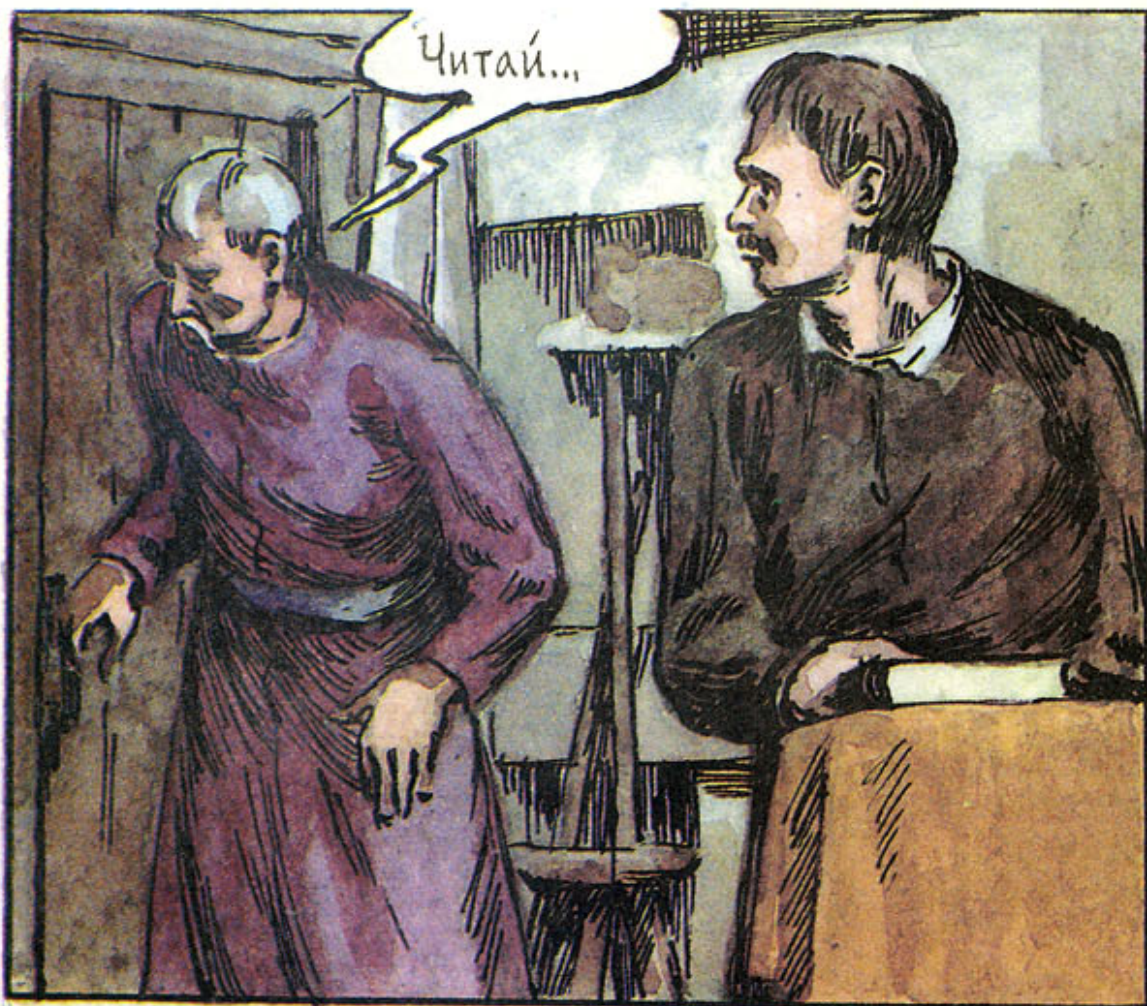

-What does: "he knows"?
It is, probably, because, sir that you are famous with your holy life and God's deeds and she heard much...
-Me?! For God's sake, Sir! What are you talking about?!
-Well... Maybe, it is a fate. Today, you should start the work.
-Wouldn't it be better if a deacon or, at least, a psalm reader... I have no voice for this kind of things...
-No, everything must be in line with her will. If you will read psalms after her in due way for three nights in a row I'll pay you lordly. If you will refuse then even the devil will not envy you. Follow me!
My beloved daughter, I grieve not for you've left this world in your prime untimely and left me with my sorrow and woe. I deplore that I don't know him, my deadly enemy.

А може, Ваша милість, було б краще, якби за цю справу взявся б диякон або ж дяк? Та й голос у мене не такий...

Я не про те жалкую, моя кохана доню, що ти у розквіті своїх років, не доживши встановленого віку, на сумі і горі мені, залишила землю. Я про те жалкую, що не знаю, хто він, лютий мій ворог, що став причиною твоєї смерті!

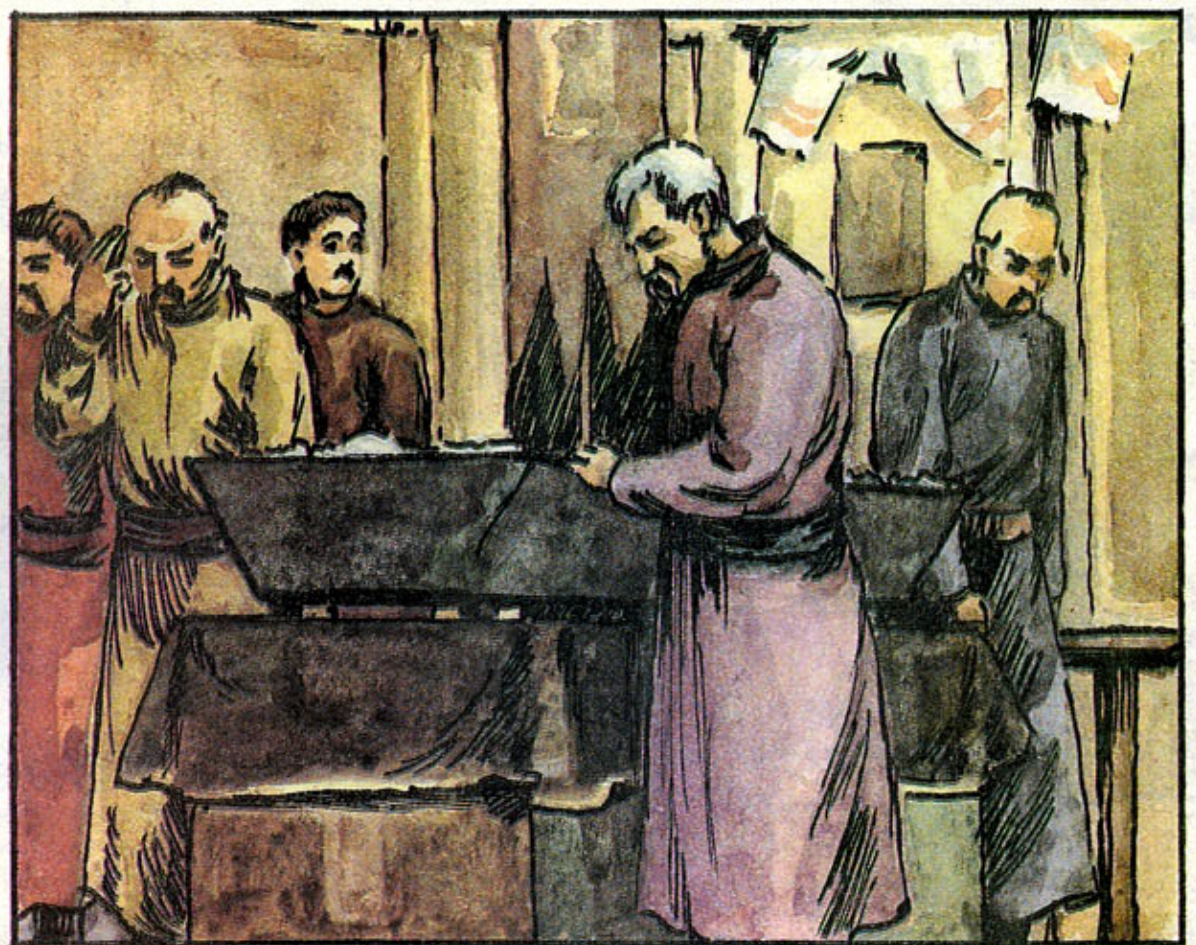
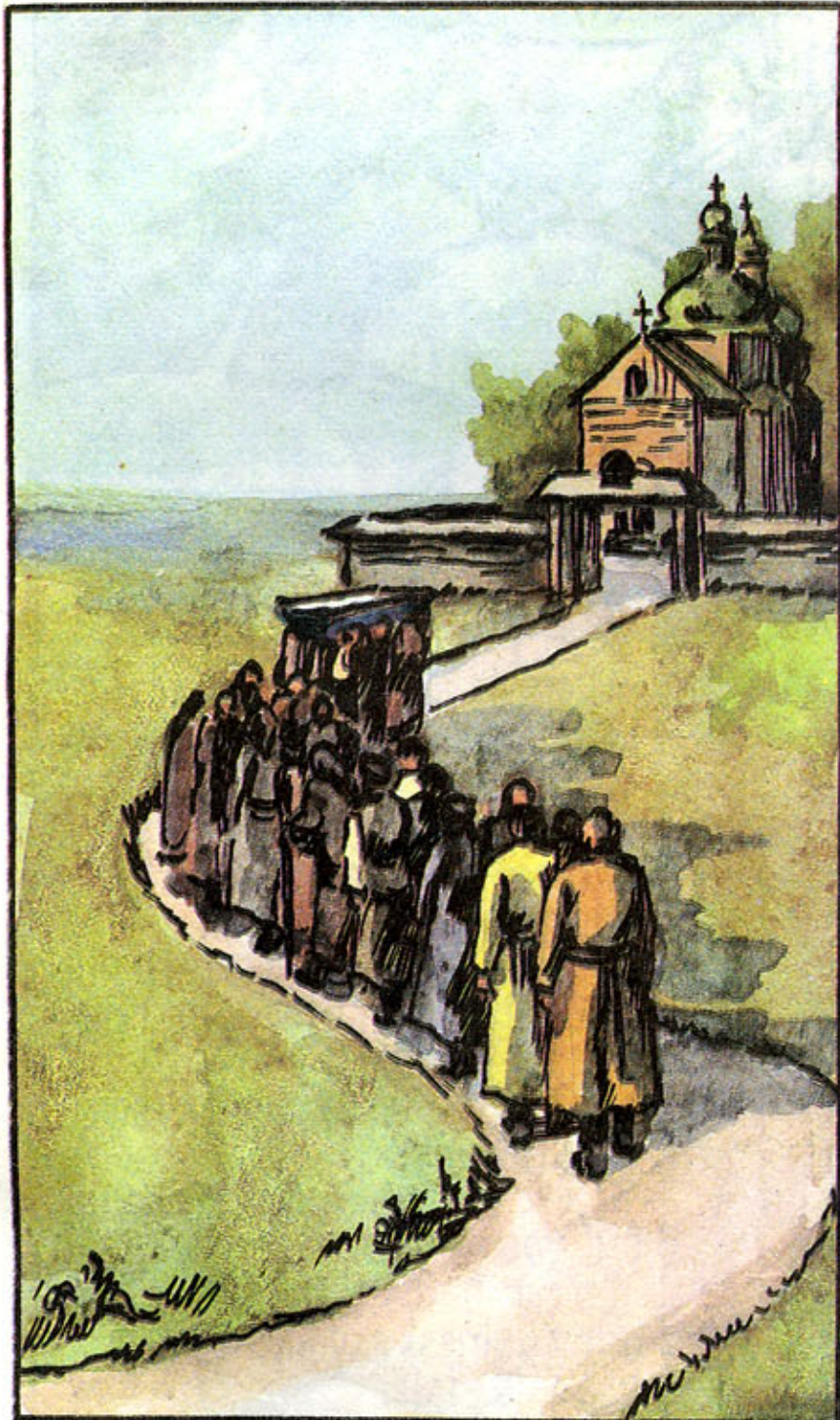

-Read!..
"I'll some how do my three-night work and the host will pack my pockets with gold coins for this service."
"The witch!"
That was she whom Khoma rode to her death.

Це була та сама відьма, яку він заганяв до смерті...

Щось холодне як лід лежало на плечі Хоми,
коли він ніс труну з панночкою до церкви.

Something icy-cold rested on the Khoma's shoulder when he carried the coffin with the deceased to the church.
According to old tradition, coffin-bearers touched the stove with their hands.

Повернувшись з церкви, всі, хто ніс труну, за старим звичаєм прикладають руки до печі.

А чи правда, що панночка зналася з нечистим?

Хто? Панночка? Та вона була справжньою відьмою. Можу запрягтись, що відьма.

Тоді тобі, Дорош! Це не наша справа, Бог з ним. Нема чого про це говорити.

Але Дорош не вгамовувався. Тим більше, що незадовго до цього разом з ключарем заходив до льоху і прикладався до діжі з вином.

Та вона на мені самому їздила, їй-Богу!

А що, дядьку, відьму можна впізнати за якимись прикметами?

Я хотів би спитати вас, чому вважають панночку відьмою? Чи вона зробила щось погане?

Було всякого... Та от хоч би взяти Микитку-псаря. Якою людиною був! Кожного собаку знав як рідного. Та от закохався він у панночку. Одного разу приходить панночка на стайню...

Дай, Микитко, я покладу на тебе свою ніжку.

Не можна. Ніяк не впізнаєш хоч усі псалтирі перечитай.

Можна, Дорош. Люди, які знаються на цьому, кажуть, що у відьми має бути невеличкий хвостик.

Коли баба стара, то й відьма!

Витерж добрі! Як кабани вродовані!

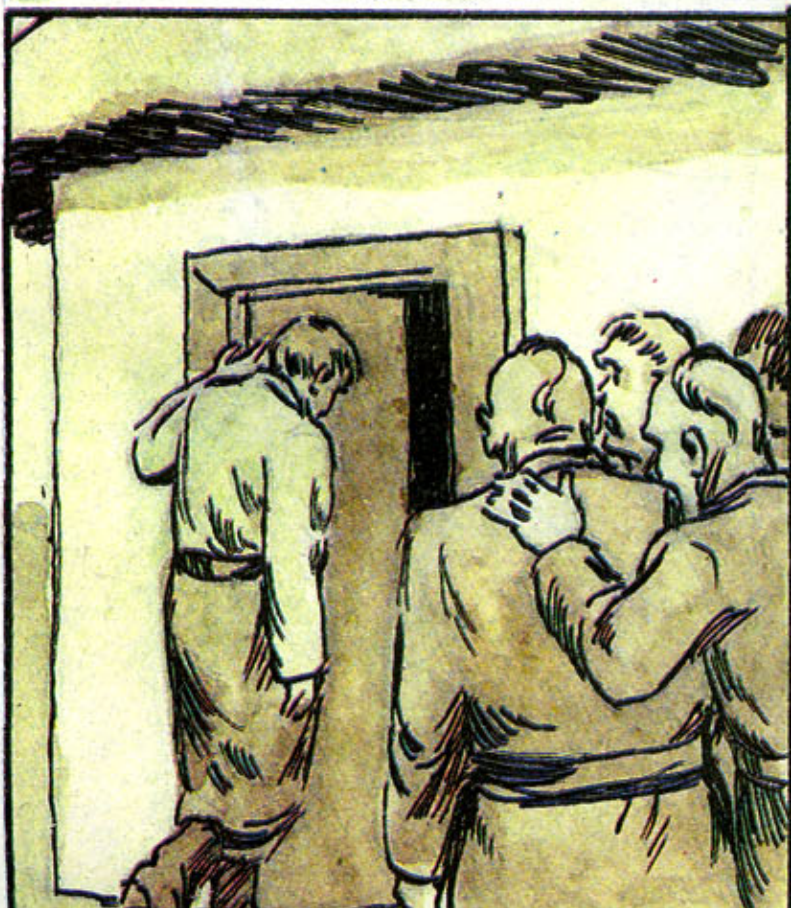
-Is it true that the miss knew the devil?
-Whom do you mean, our lady? She herself was a devil. I swear she was a witch!
-Stop talking, Dorosh! It's not the business of ours. Forget about it! There is no need to discuss it. Dorosh was not a man to keep silence: "She rode on top of me! By God, she rode!"
-Sir, can you tell a witch by some peculiar sign?
-No, you can not. Read all the psalms but you would not!
-You can, Dorosh! Those who know this business say that a witch has a tiny tail.
-If it is an old woman then she is a witch.
-You are no better, sturdy boars!

-Wouldn't you tell me, please why is the diseased considered to be a witch? Did she any harm to anybody? -Everything happened... Let's speak about Mykyta the hutsman. What a man he was! He knew all dogs by their names as he knew his own father. But he felt such a passion toward our lady. Once, she came to him... "Mykyta, let me put my leg on you."

Побачивши голу ніжку, Микитка очма-
нів і присів аби вона вилізла на нього...

Та чого там,
ніжку! Сама сідай
на мене!

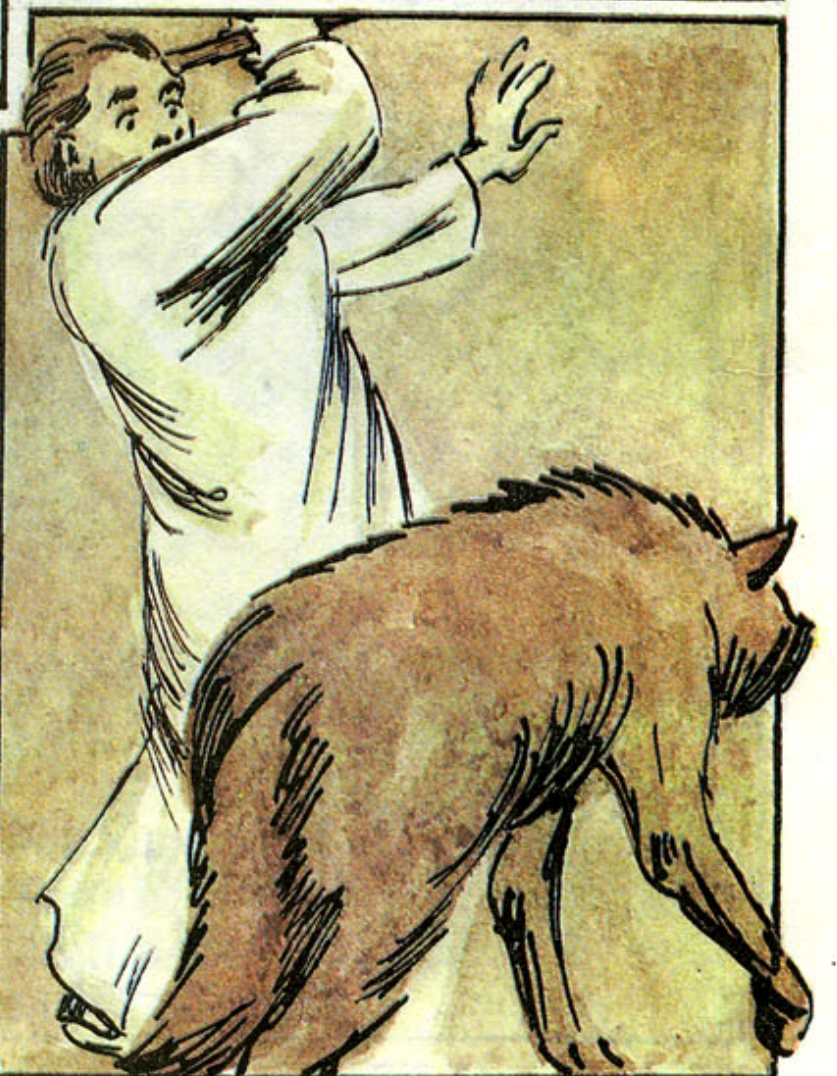
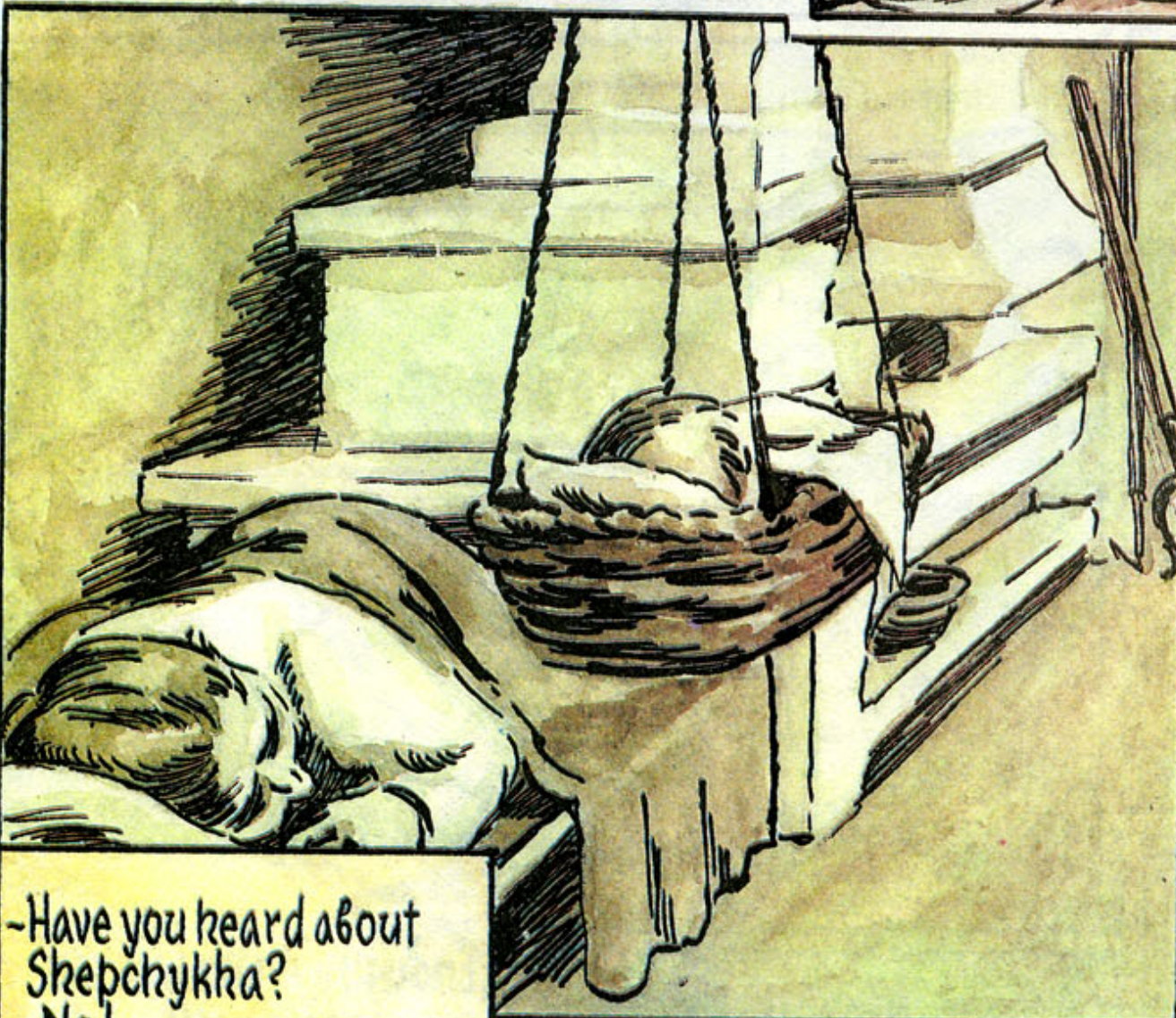

Повернувся Микитка додому ледве
живий, за кілька днів висох на тріс-
ку. А коли прийшли на стайню, за-
мість нього лежала купка золи...

“Enough with the Leg! You
may saddle me!”
Seeing the Lady’s Leg, My-
kyta went mad. He squat-
ed so that the Lady could
get on top of him.

Mykyta returned home mo-
re dead than alive and turn-
ed into a dried twig in few
days. When they came to the
stable it was only a handful
of ash in place of him and
pail nearby.

-Have you heard about Shepchykha?
-No!
-Oh-oh. You are taught not too much in your seminary! Well, listen! There lives Cossack Sheptun in our village. He is a fine Cossack! He has a knack to steal or say a lie without any need, yet ... a good Cossack! Once, they went to sleep: Shepchykha~on the bench in the house, Sheptun~outdoors.
-Shepchykha slept not on the bench but on the floor...
-A dog yelped and scratched at the door...

Подивилася Шепчиха - ато вже не собака, а панночка...

Ой лишенько!
Рятуйте!!

Shepchykha looked back and saw that it was no longer the dog but the Lady...
"Woe me! Help!!"

Вранці Шептун знайшов на горищі дружину... Наступного дня вона й померла...

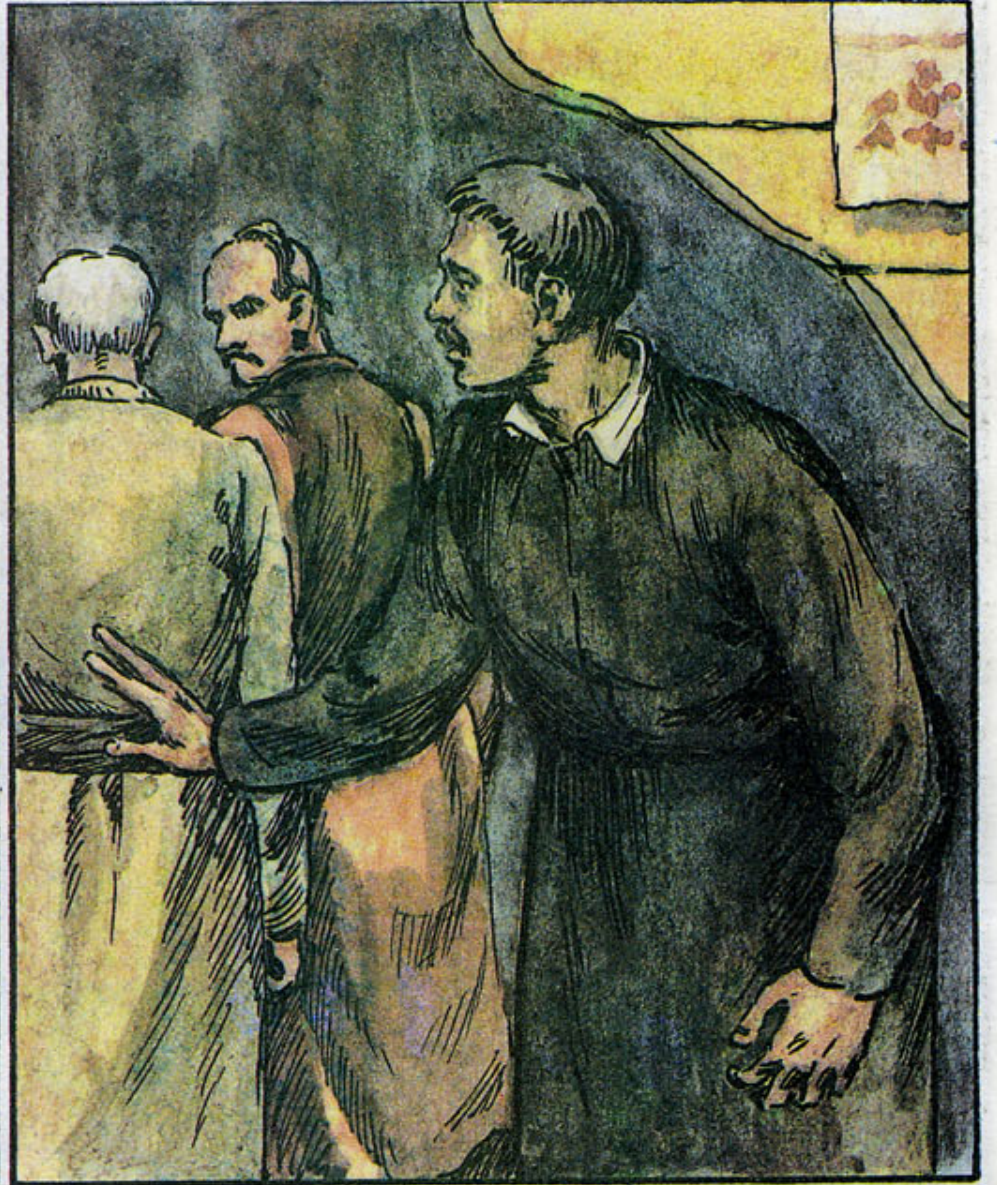
Тепер кожен намагався щось своє розповісти про відьму - як у вигляді скирти сіна вона приїхала під саму хату, як водного козака випила кілька відер крові...

Час, пане Хомо, йти до покійниці.

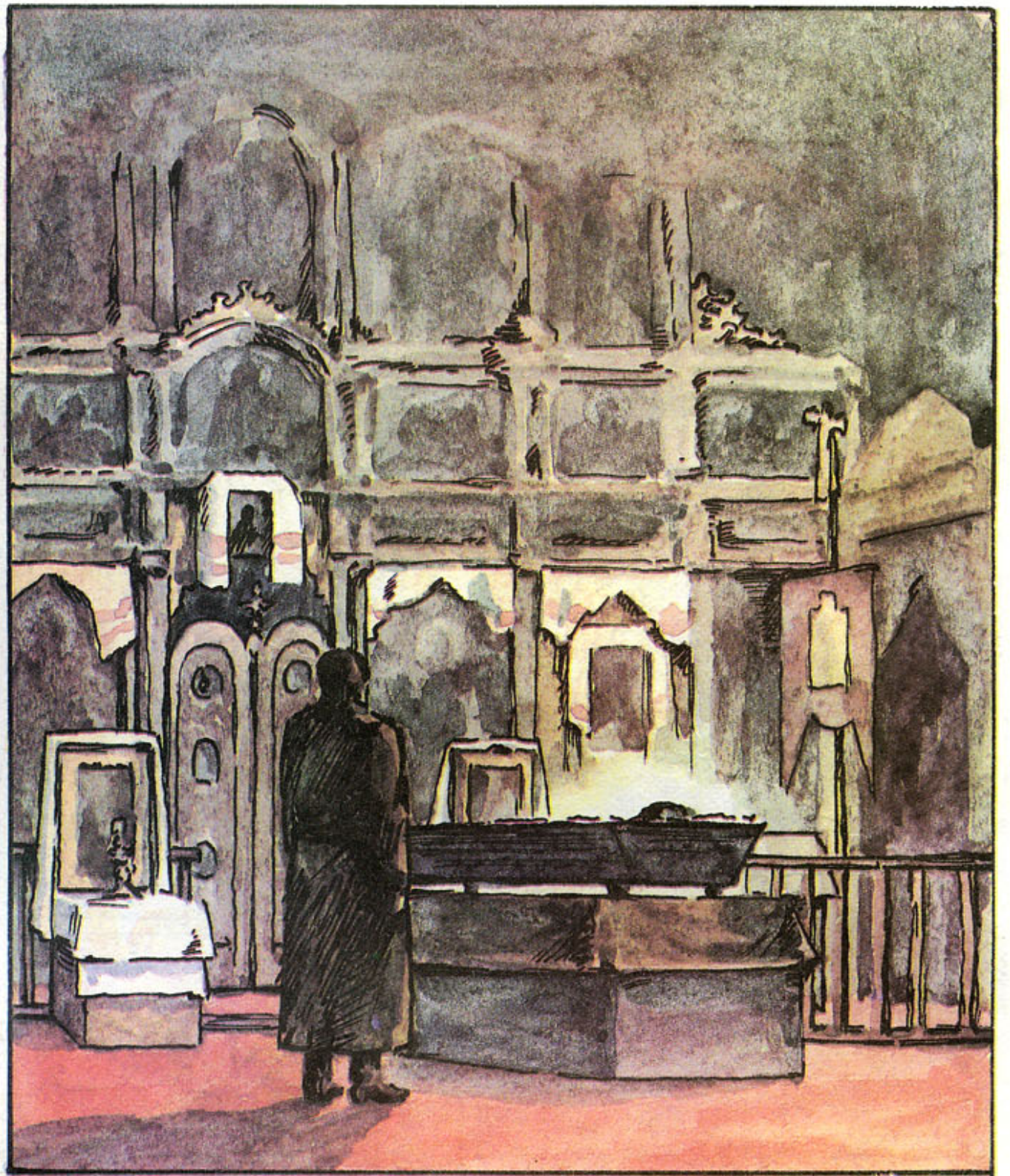
"Sheptun found his wife on the garret in the morning... She died the next day." Then everybody tried to tell his story about the witch. Once, she turned into a stack and came up to the very walls of one hut. Once, she sucked several pails of blood of one of the Cossacks...
-Khoma, it's high time to go to the deceased!

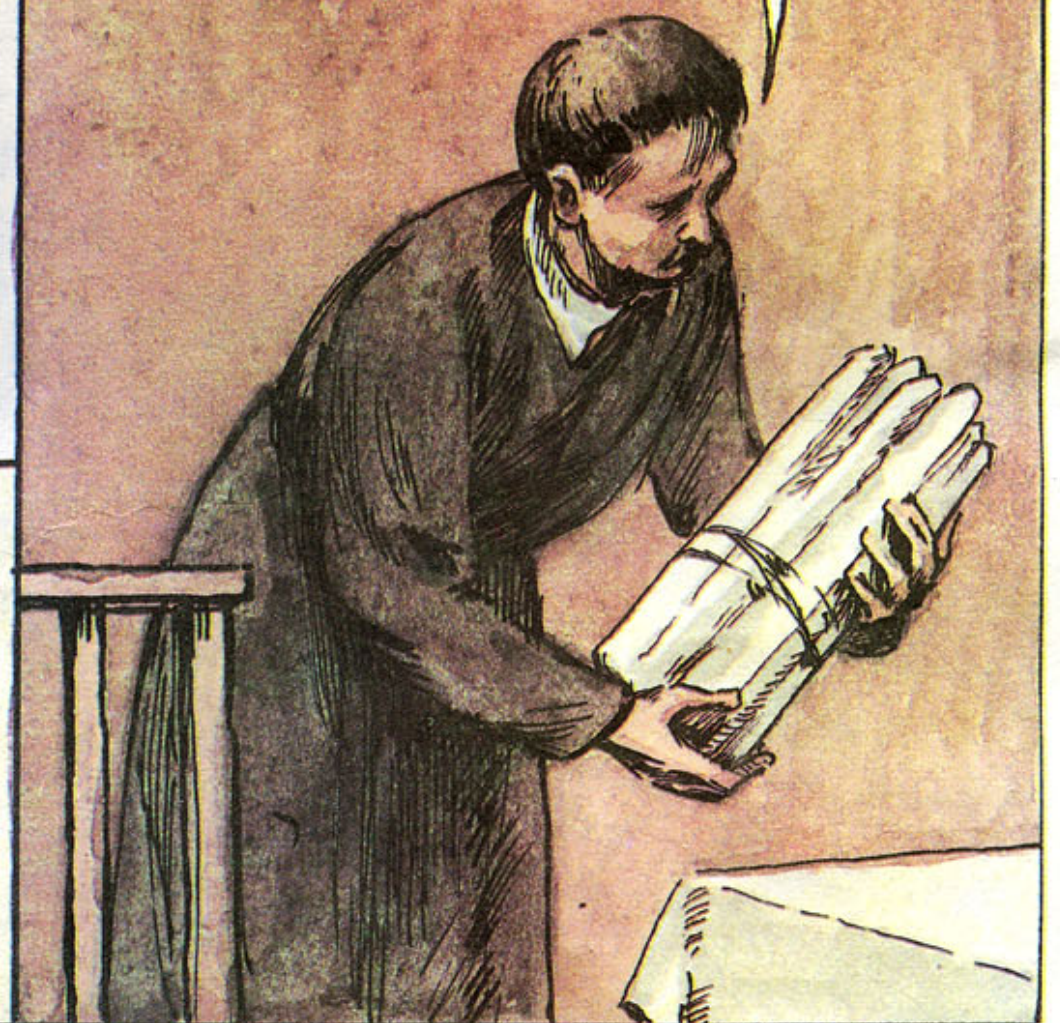
Чого ж його боятись? Двері замкнено, дістатись сюди ніхто не зможе. А від мерців та вихідців з того світу маю такі молитви, що як прочитаю, то вони мене й пальцем не зачеплять. Будемо читати!

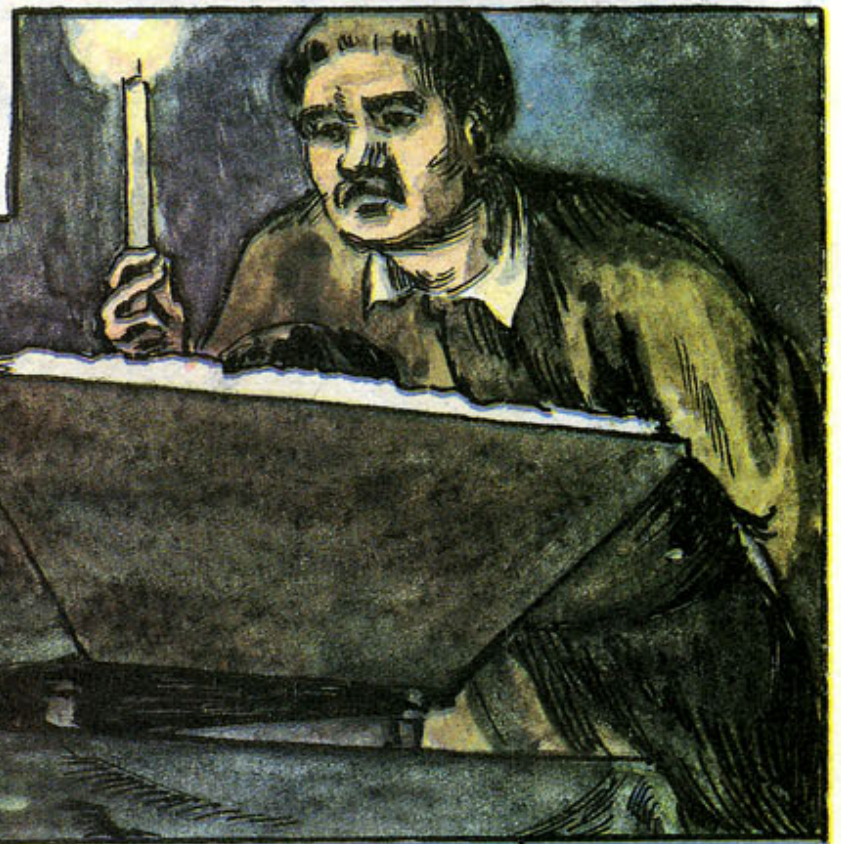
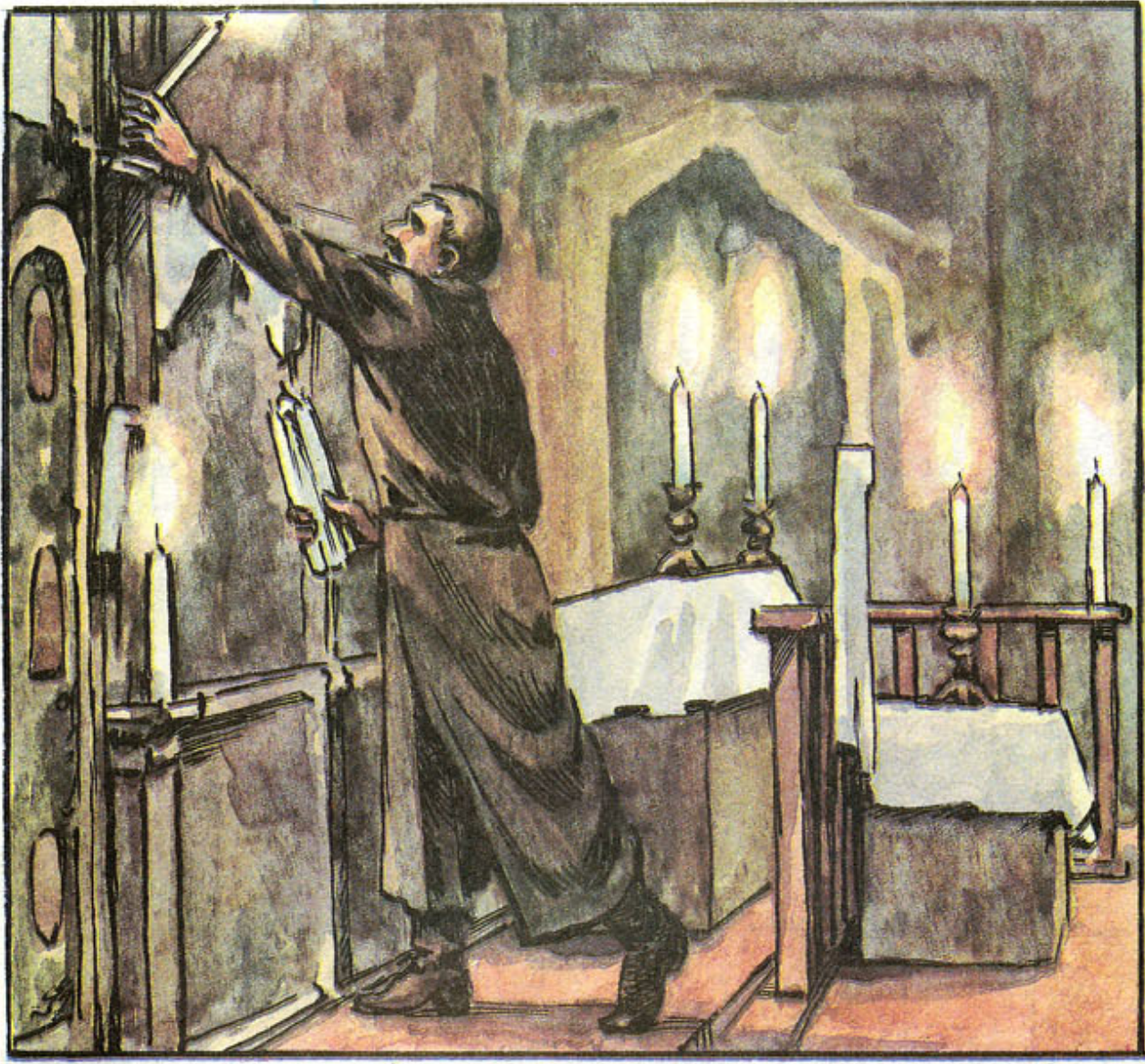

What shall I be afraid of? The door is locked and nobody can get inside. I know exorcisms against the diseased and against the envoys of the next world. Shall I read them and nobody will touch me. I'm beginning to read!

That is fine. I'll lighten up the church and it will be as at daylight here. The only short coming - it is forbidden to smoke in this holy church.

Це добре. Треба освітити всю церкву, щоб було видно як удень. Шкода, що в Божому храмі не можна люльку палити!

І чого його боятись? Даже вона не встане з труни, бо побоїться божого слова. Та й який був би я козак, якби лякався мерців? Мабуть, то го, що випив, і страшно!

А що,
як подивитись,
й встане?!

Why should I be scared? She'll not rise from her coffin because she'll not dare to stand against the God's word. Besides, what a Cossack would I make if I would afraid of the deceased? The fright has, probably come because I've consumed too much liquor.

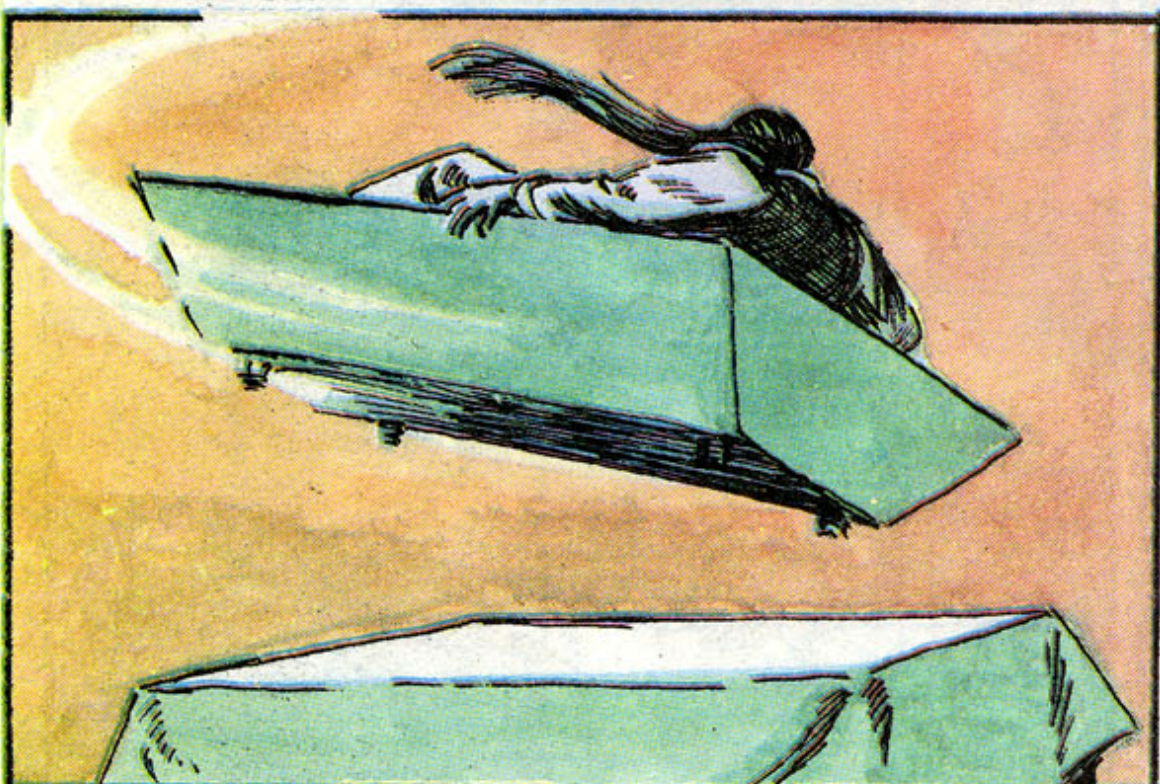
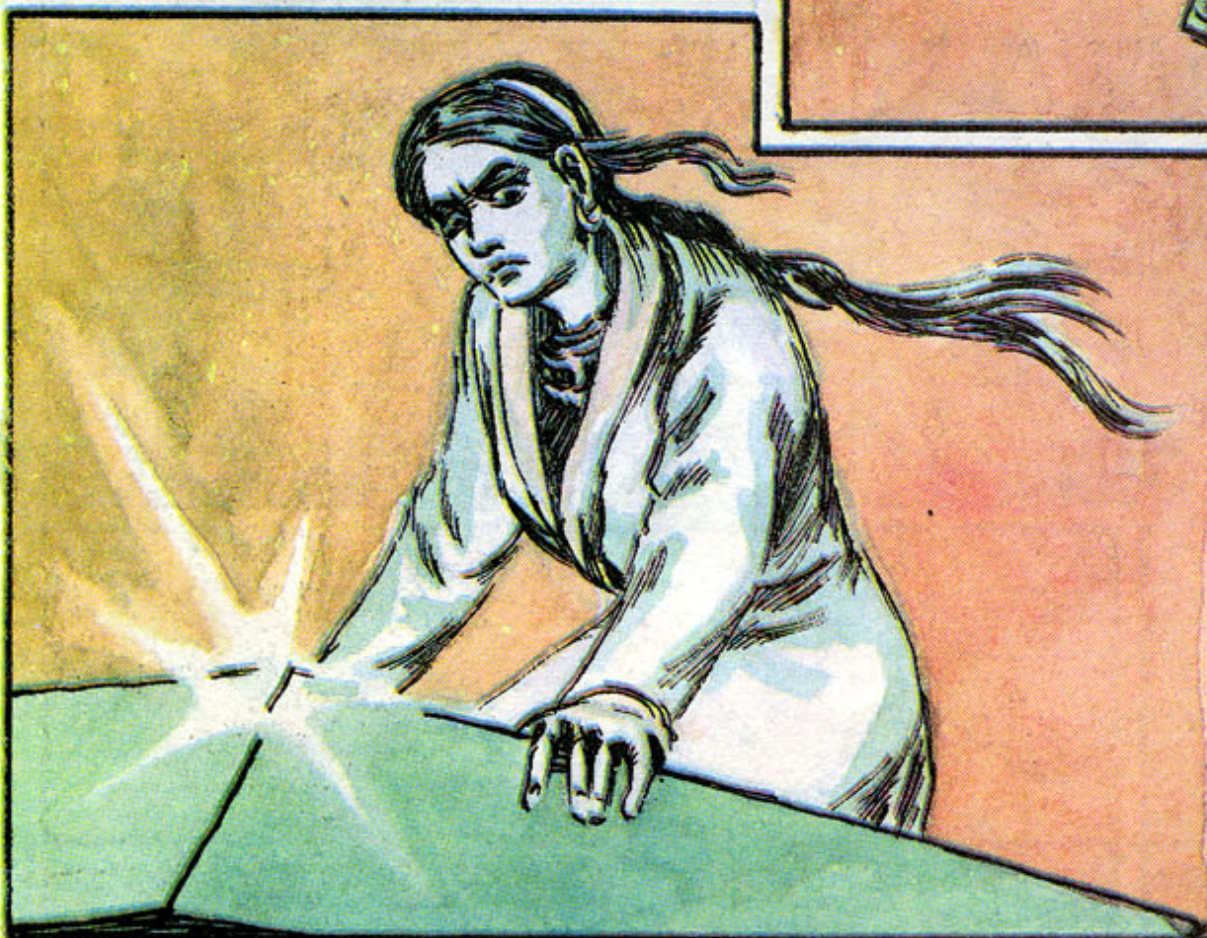
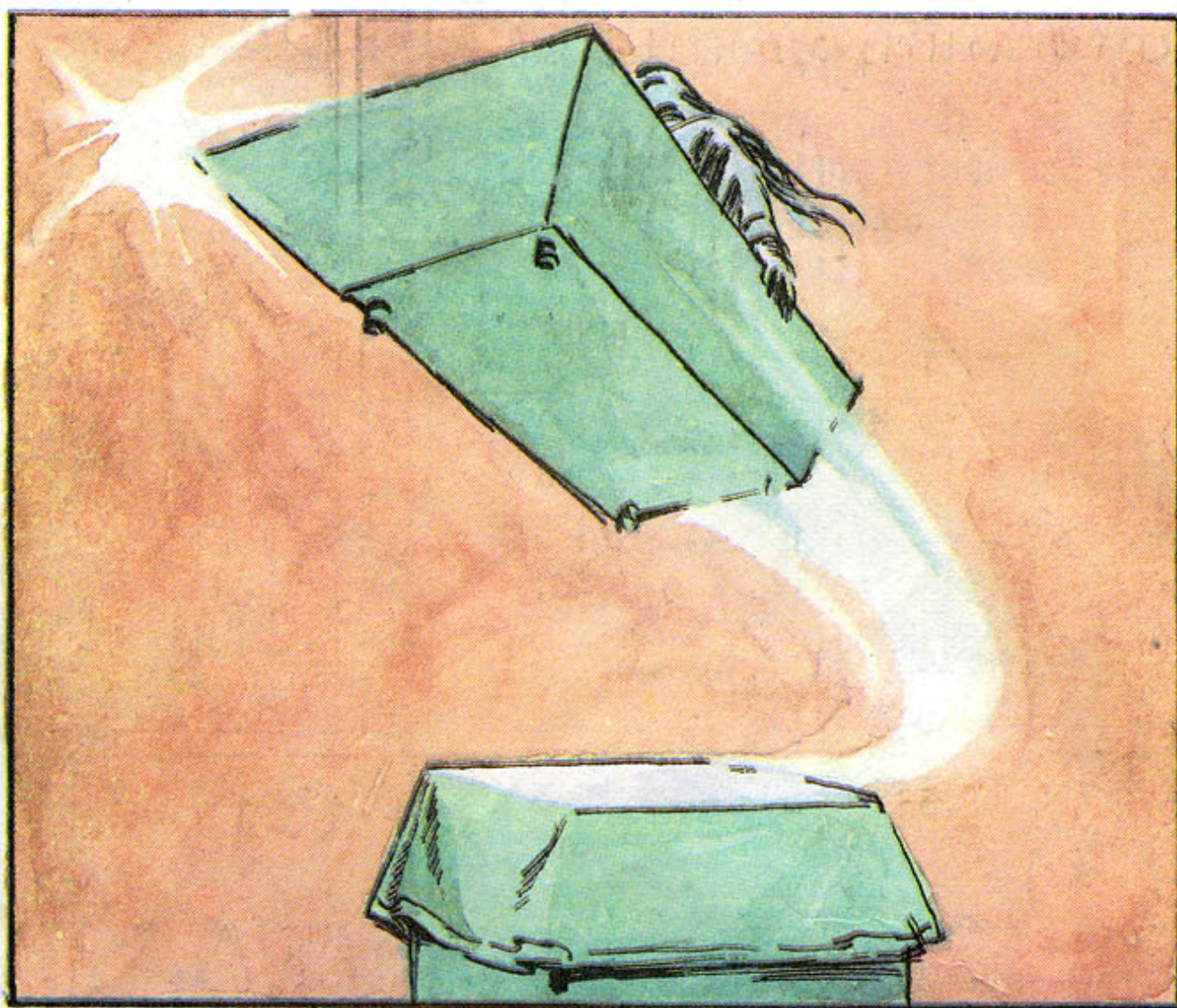
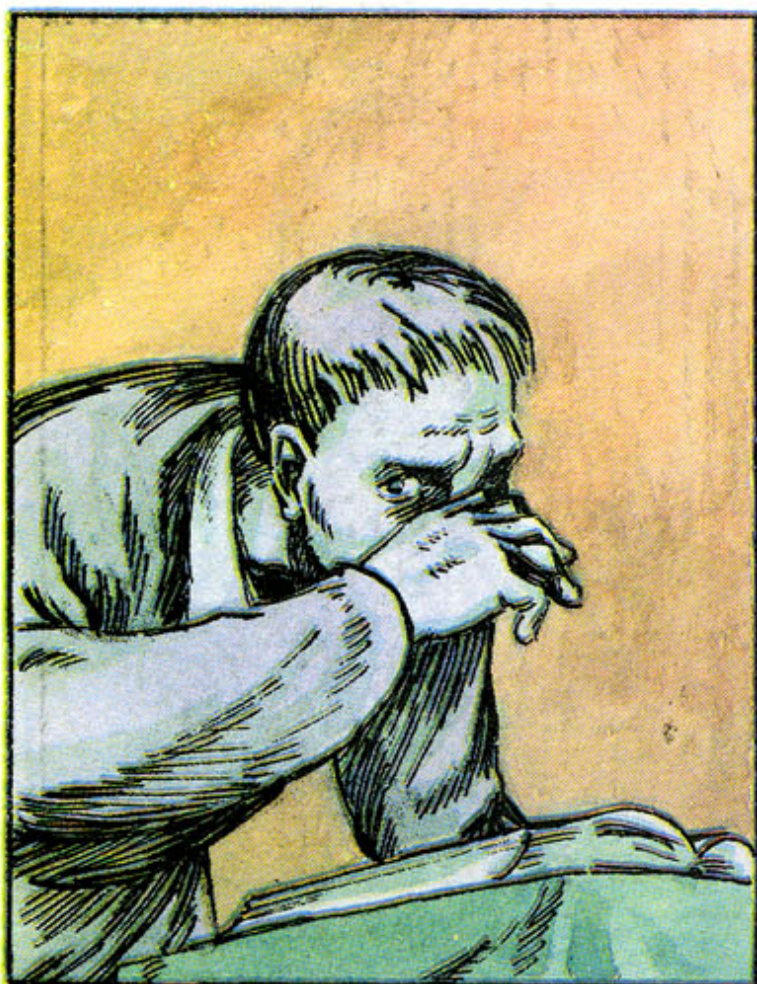
«What would come if she'll look and rise from the coffin?!»

Хома заходився малювати навкруг себе коло й вимовляти заклинання, яких навчив його один чернець, котрому все його життя ввижались нечисті духи та відьми...

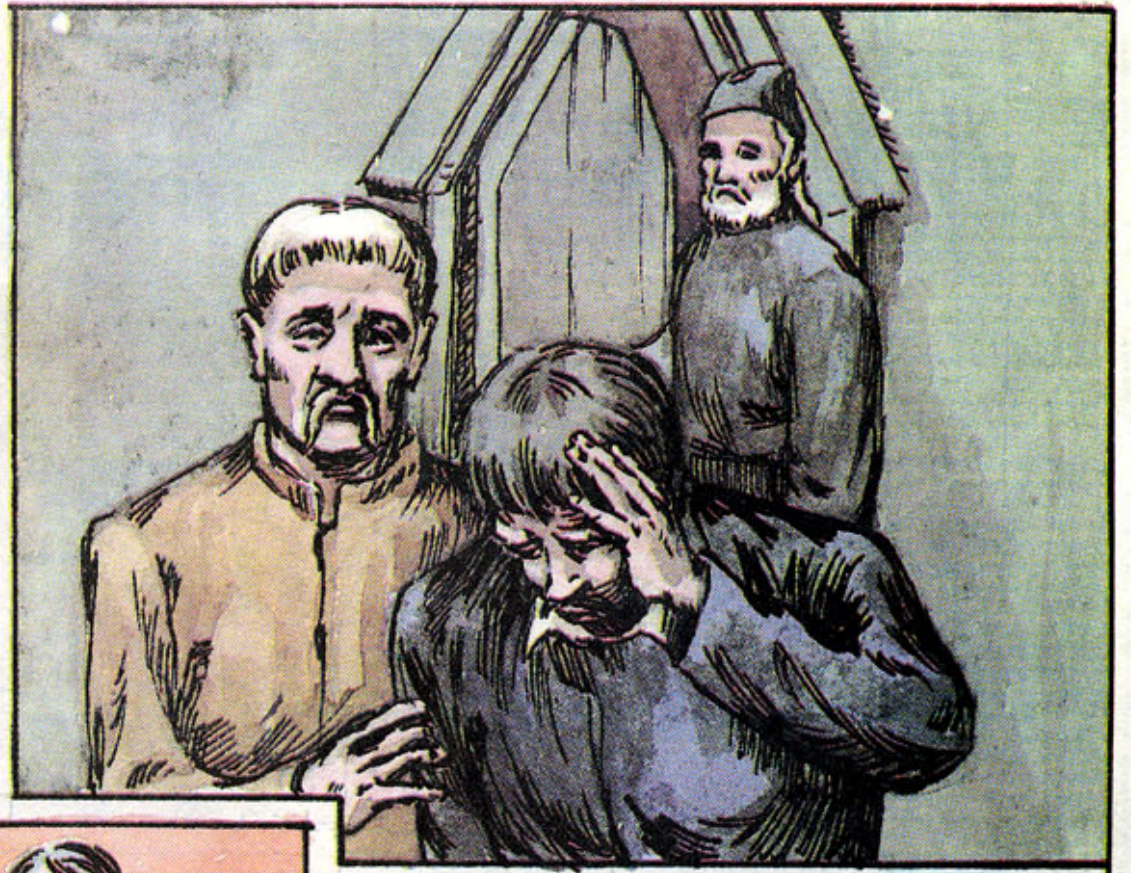
Khoma started encircling himself. While doing it, he ceaselessly repeated exorcisms which he learned from one monk who constantly dreamed witches and evil spirits.

В цей час десь далеко-далеко пролунав крик півня...

A cock sang its song some where far away. The cock signalled the end of the evil forces reign.

Хома почав швидко дочитувати...

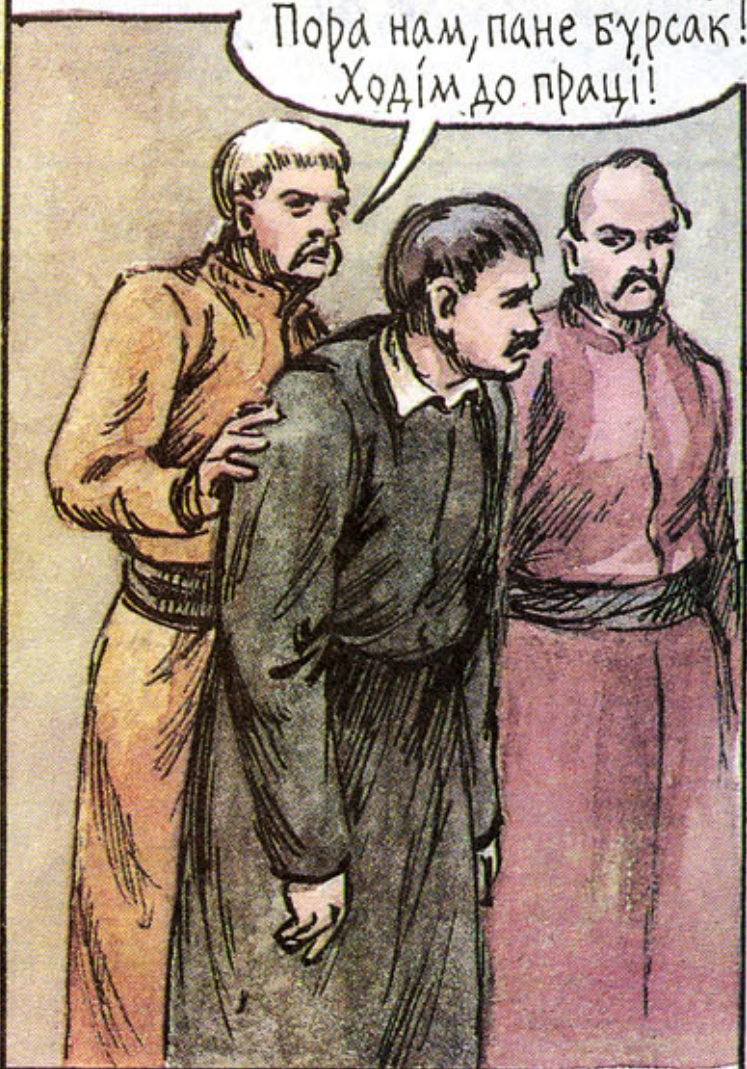
Khoma hurried over the text...

-It's high time, sir seminarian! Let's go to work!

-Well, it is only at the beginning that I feel frightened.

He quickly stepped up the choir, encircled himself, brought to his memory several exorcisms and started reading. He ordered himself to strictly follow the book.

Пора нам, пане бурсак! Ходім до праці!

Ну що ж!
Воно лише першого разу страшно!

Він швидко встав на крилос, обвівся колом, промовив декілька заклинань і почав читати, маючи твердий намір не відривати очей від книги...

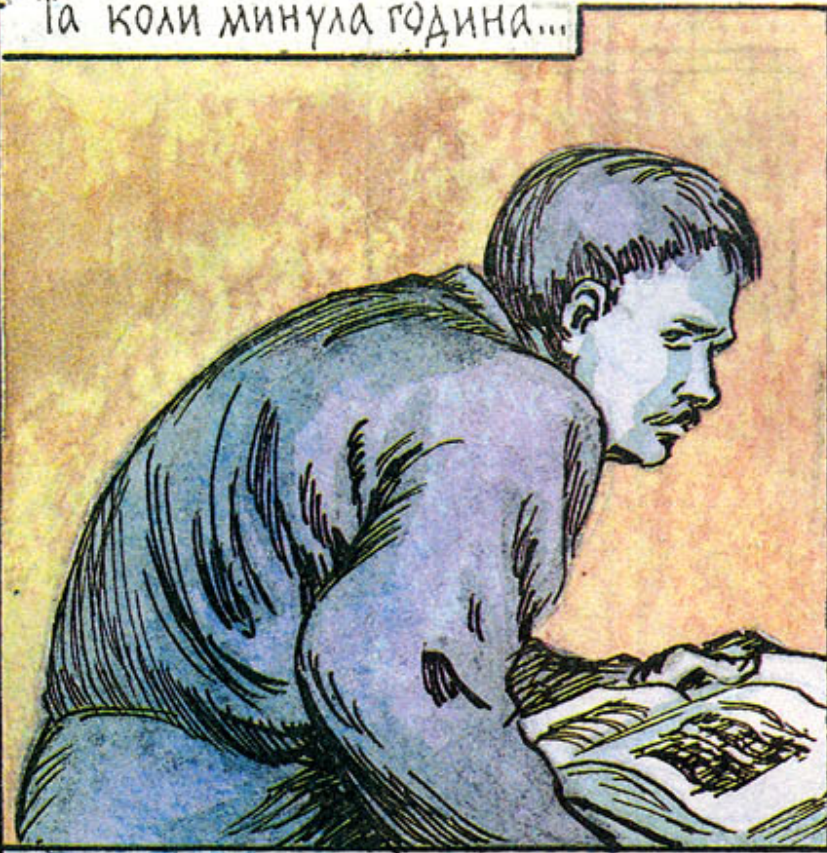
Та коли минула година...

An hour elapsed...
The witch stood close
at the circle... She started
to utter something with her
dead lips: her speech reminded
him of bubbling of
boiling tar.

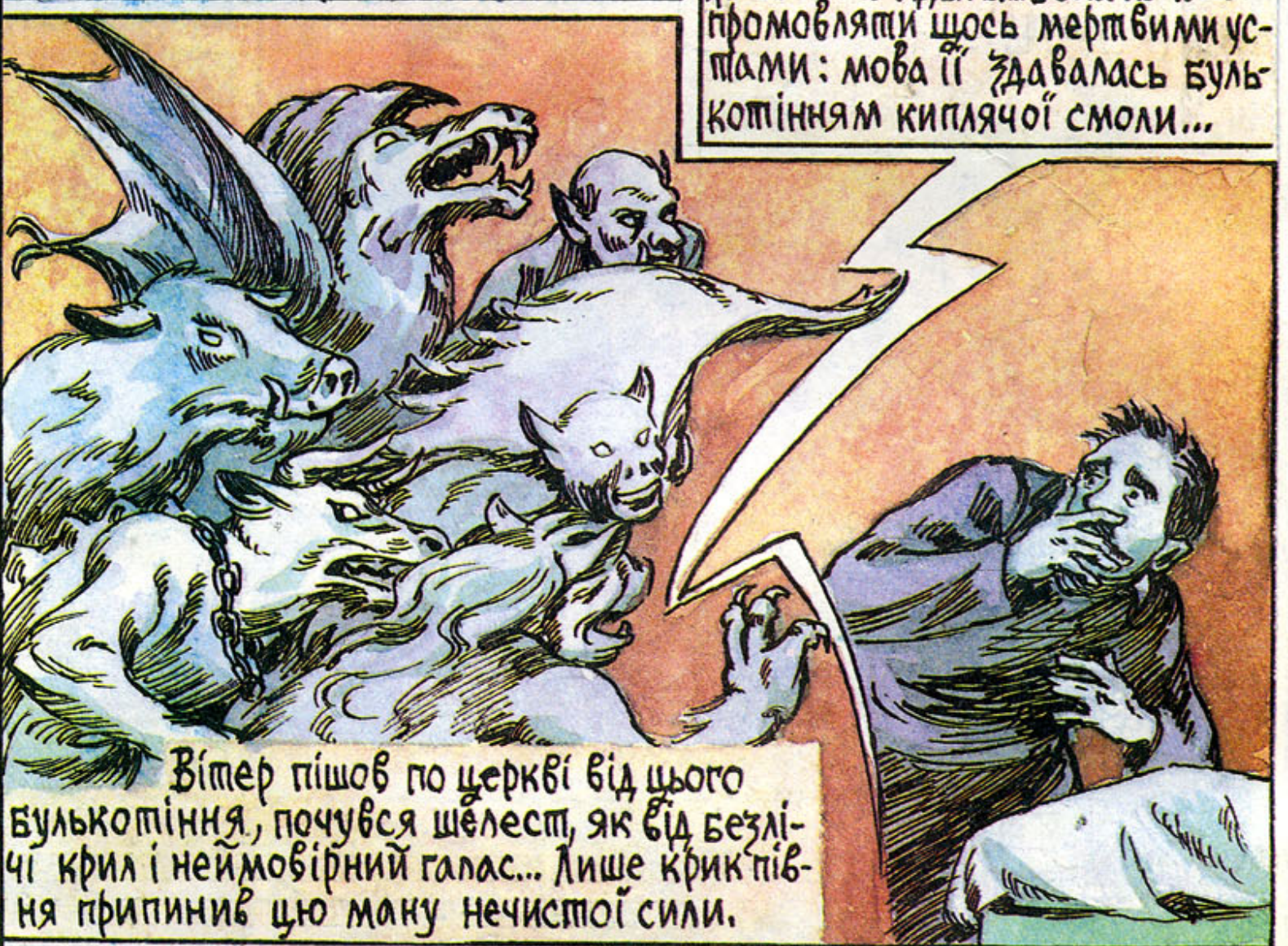
The bubbling caused
wind inside the church.
Raised as if by the bats'
wings rustling and
terrifying screams
brought in huge masses
of disgusting
creatures.

The cock's song put
an end to that sabbath,
that evil obsession.

- Hello Khoma! What's
up? You are grey!
- That's right. Khoma,
You've got grey like
old Yavtukh!

Біля самої ме-
жі спожла відьма... Вона почала
промовляти щось мертвими ус-
тами: мова її здавалась буль-
котінням киплячої смоли...

Вітер пішов по церкві від цього
булькотіння, почувся шелест, як від безлі-
чі крил і неймовірний галас... Лише крик пів-
ня припинив цю ману нечистої сили.

Зрастуй, Хомо!
Що з тобою стало-
ся? Ти ж весь
сивий!

Дійсно, Хомо,
ти посивів, як старий
Явтух.

Піду до сотника, розповім йому про все... Більше не можу читати. Нехай відпустить мене до Києва.

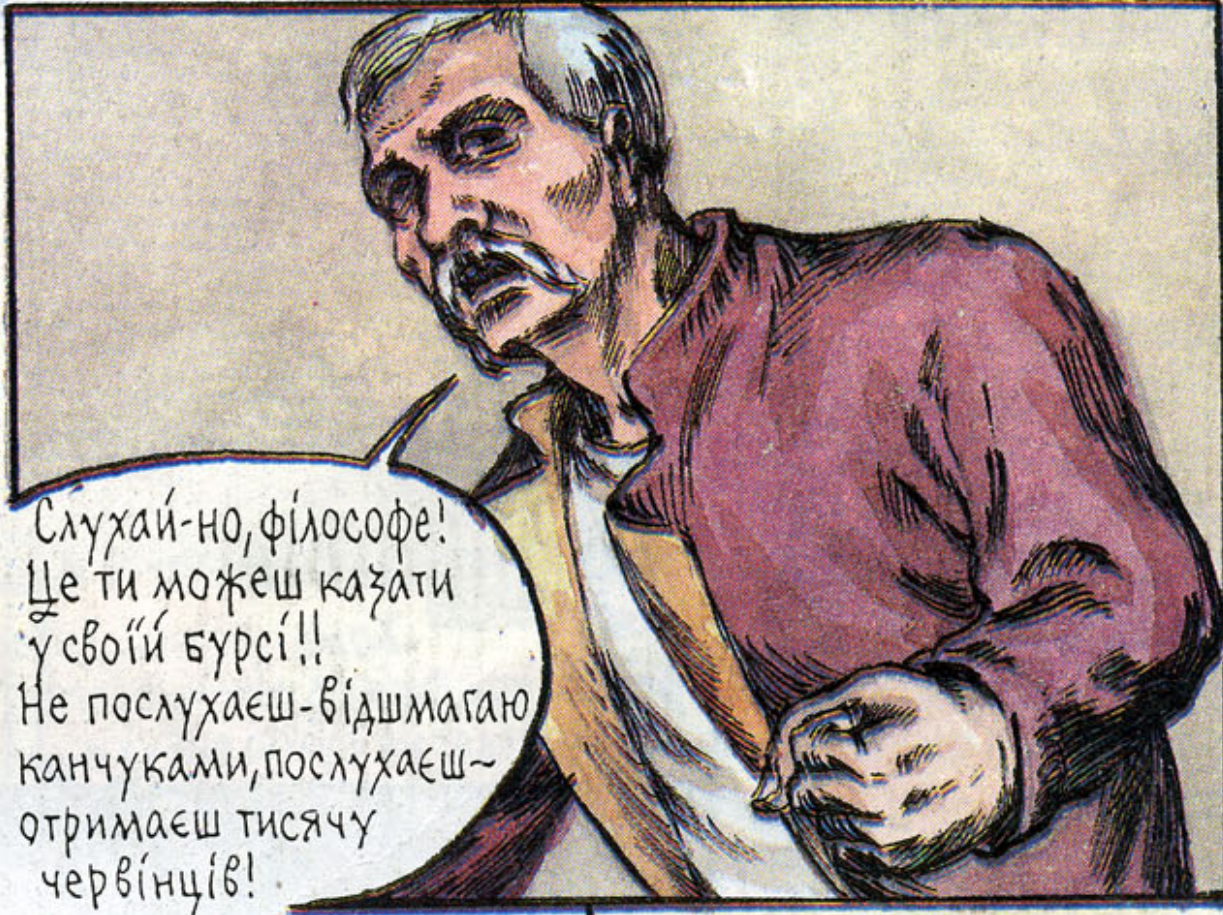
Здоров, небоже! Як там, все гаразд?

Не зовсім, пане сотнику! З сатаною ваша дочка зв'язана. Та так, що й Святе писмо безсиле.

Читай! Вона не дарма призвала тебе. Залишилась лише одна ніч. Зробиш християнську справу, і я винагороджу тебе щедро!

Якою б не була винагорода, я читати не буду!

Слухай-но, філософе! Це ти можеш казати у своїй бурсі!! Не послухаєш-відшмагаю канчуками, послухаєш-отримаєш тисячу червінців!

ТІКАТИ

Негайно тікати!!

"I'll go to the master and tell him everything. I'll say that I can not stand any more. I'll beg of him to let me go back to Kiev."
~Good day, dear! How are things going with you?
~Thanks, not very fine. Your daughter knows devil. That's it. Even the Holy Writ is imptert against it.
~Read on! It's not in vain that she named you. There is only one

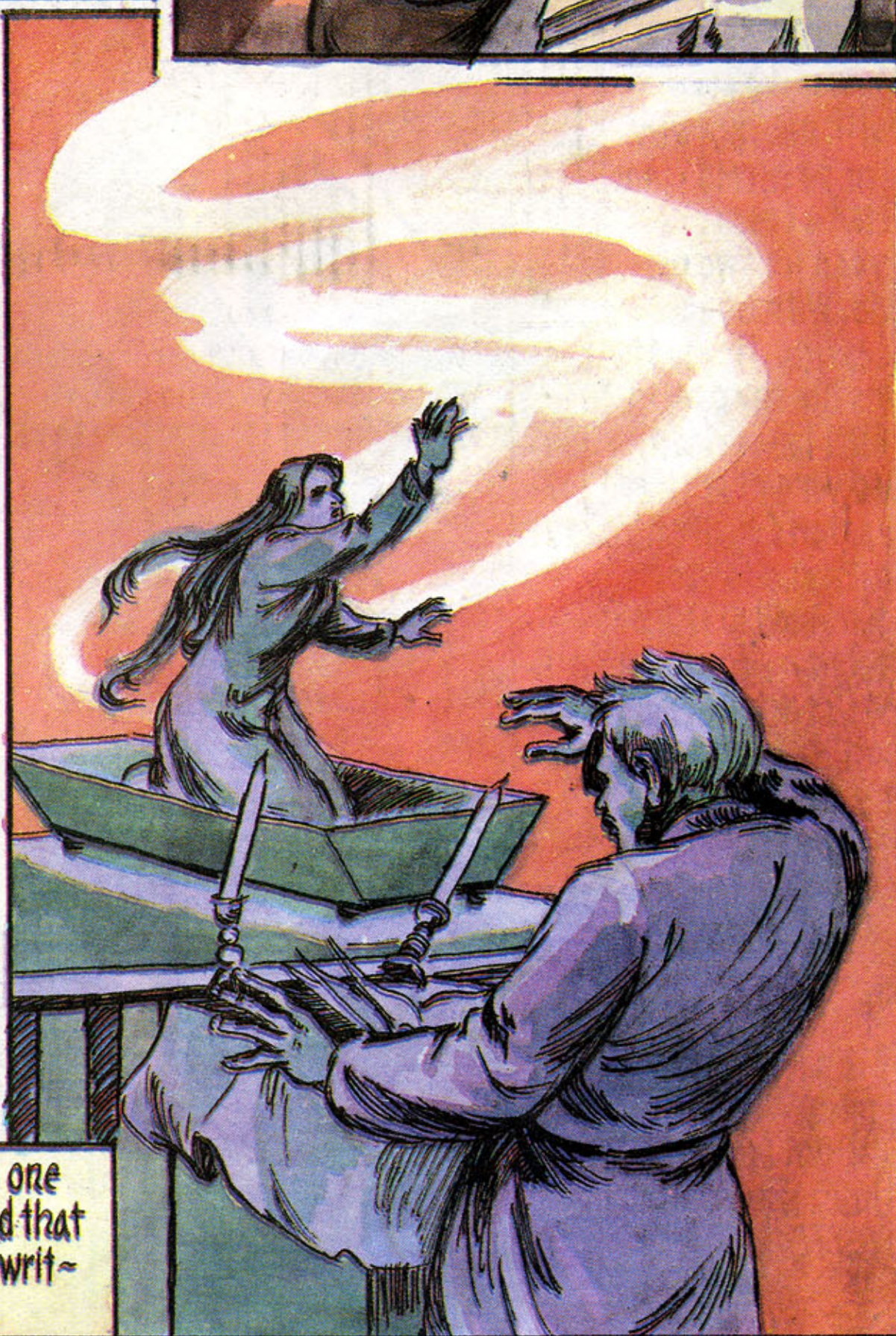
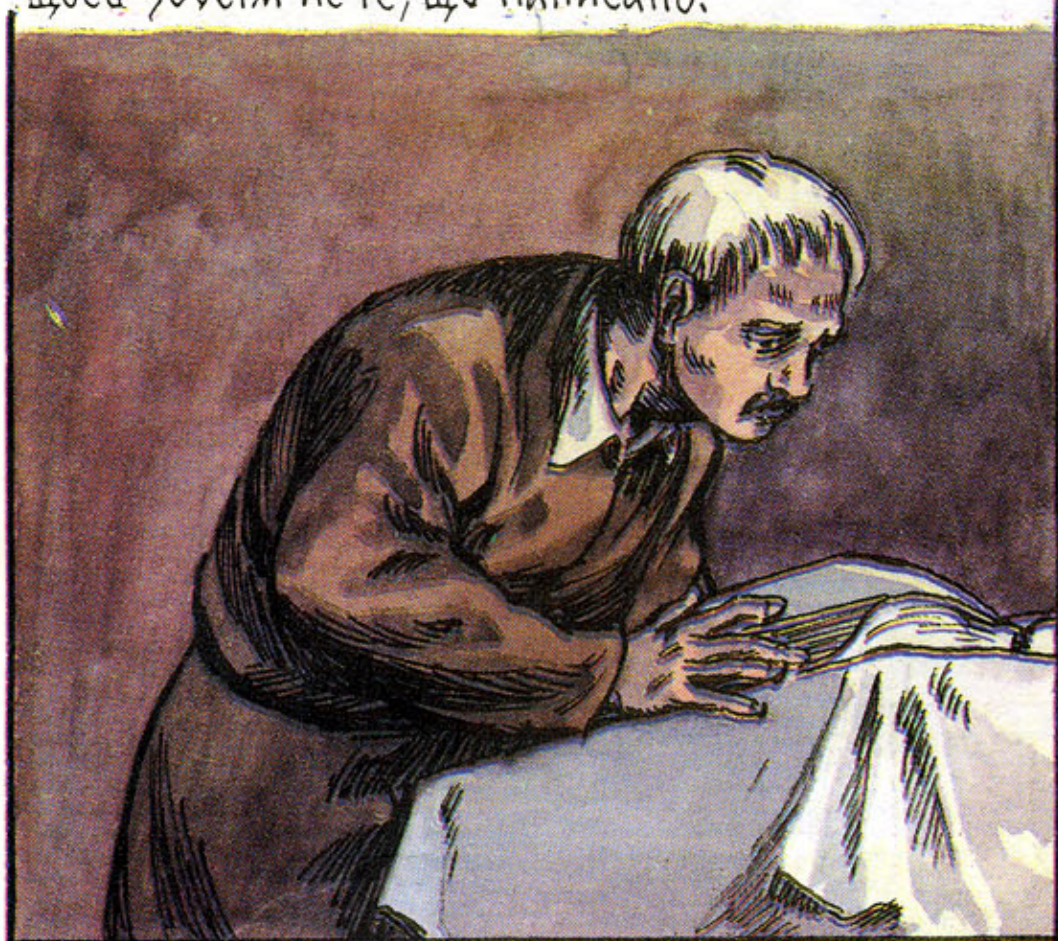
right left. You do your Christian mission and I'll reward you accordingly.
~Whatever the award may be I'll not read!
~Listen here, philosopher! You may tell it in your seminary. If you'll not obey I'll have you severely punished. If you'll do what you are asked of I'll pay you one thousand gold coins! "TO RUN AWAY!"

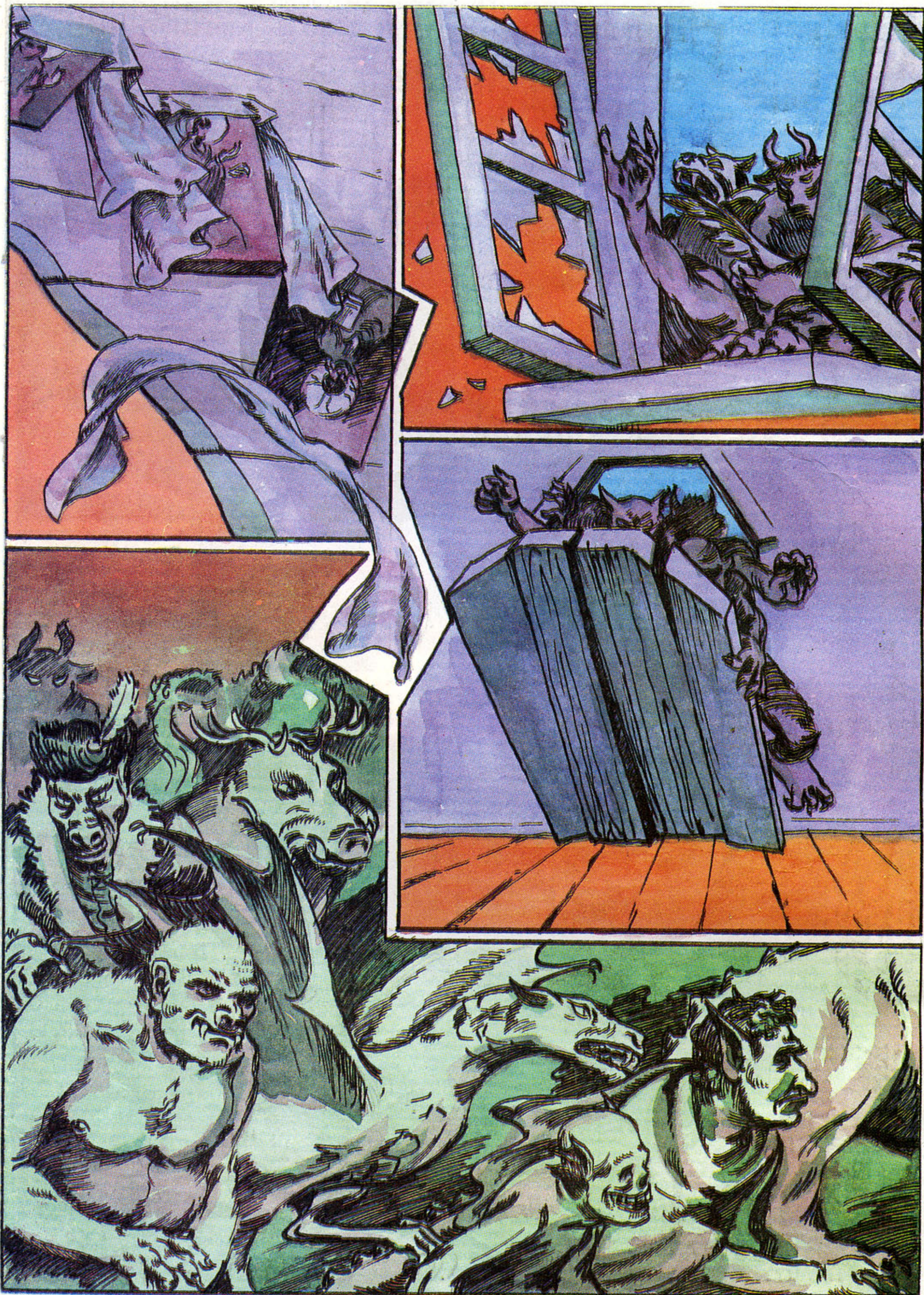
-You curved your way for no effect. Let's better go back home.
«The bloody witch now make even with me... But why I'm so afraid?! Am I not a Cossack? I read for two nights. With God's blessing, I'll read the psalms the third night. The witch has, evidently, sinned very much if evil forces stand by her through thick and thin.»
Khoma (to feel himself more confident) asked Dorosh to get a large bottle of raw brandy using services of the lord's housekeeper.
-It's time! Let's go!
-Well, Let's go...
-The impression was as if it were not wolves or dogs...
-I'll not be scared this time! By God, I'll not be scared this time!

Тиша була страшна... Хома прочитав одного аркуша, другого, третього, і раптом помітив, що вимовляє щось зовсім не те, що написано.

The silence was frightening. Khoma read one page, two, three and he suddenly realized that he read something another than it was written in the book.

Приведіть мені Вія! Ступайте за Вієм!!

Підніміть мені Віі: не бачу!

Не дивитись!

-Bring Lasher to me! Go and fetch Lasher.
-Lift my eyelashes! I can not see anything.
Some inner voice begged of Khoma not to look...

"Here he is!"

Коли півень прокричав утретє, всі ті духи, яких цей крик застав у вікнах і дверях, так і залишились в них назавжди...

Священник не наважився служити панахиду в такому місці, де повно нечистої сили... Так навіки і залишилась та церква, поросла лісом, корінням, диким терном, бур'янами... І ніхто не знає тепер до неї дороги.

When the cock sang for the third time, all the evil spirits that the song reached in the windows or door stuck there caught forever. The priest didn't dare to serve at a place full of evil spirits... The church remained with monsters stuck in the windows and doorway forever. It overgrew with woods, weeds, wild plumbs and nobody knows the way there now.

ква, поросла лісом, корінням, диким терном, бур'янами... І ніхто не знає тепер до неї дороги.

Коли чутки про таку долю Хоми Брута дійшли до Києва, Халява, що був призначений дзвонарем Києво-Печерської дзвінниці, цілу годину перебував у роздумах.

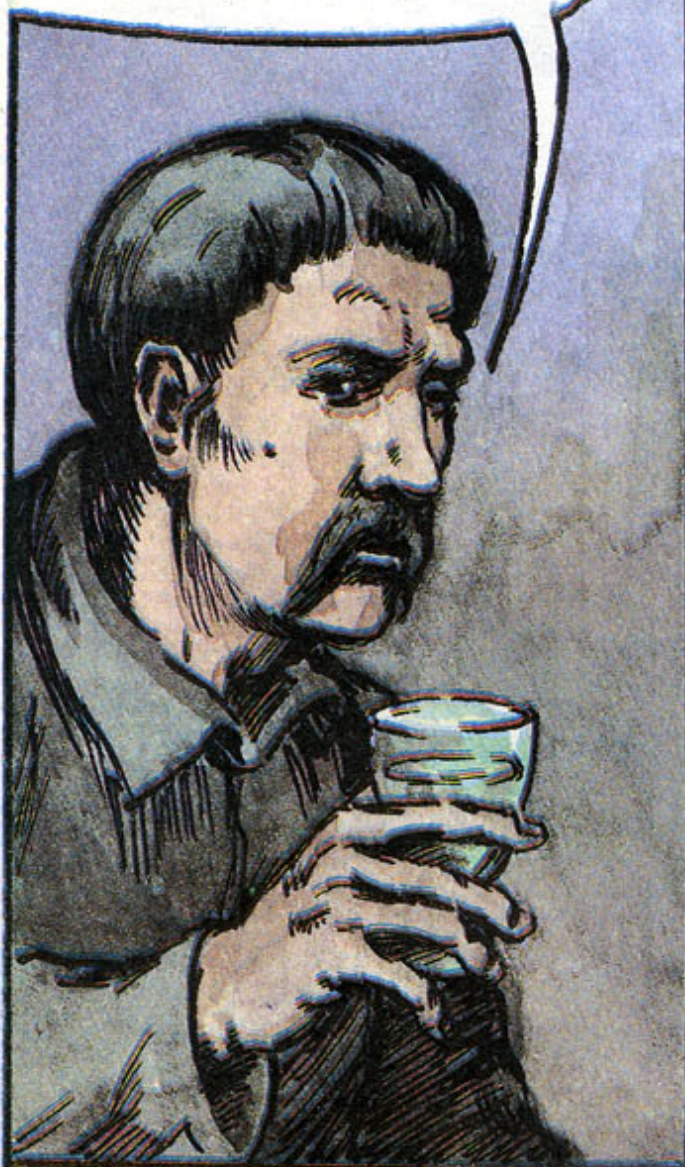

Ти чув, що трапилося з Хомою?

Так йому Бог дав. Ходім до шинку, аби пом'янути його душу.

Славною людиною був Хома! Знатною був людиною, а пропав нізачо!

Я знаю, чому пропав він: тому що побоявся. А якби він не боявся, то відьма нічого не могла б з ним зробити. Треба лише, перехрестившись, плюнути на самий хвіст їй~ і нічого не буде! Я це добре знаю. А вже, у нас, в Києві, баби, що сидять на базарі, усі~ відьми.

На ті слова дзвонар Халява лише кивнув головою, оскільки язиком вже не міг вимовити жодного слова.

When the news reached Kiev, Khalyava graduated from the Seminary and was appointed a ringer at the Kiev-Pechersk Bell Tower. Learning the fate of Khoma Brut, he meditated for about an hour. "Have you heard what happened to Khoma?" - "That was a God finger. Let's go to a pub and toss a shot for his soul!" - Khoma was a good man! He was a good man but lost for nothing.

"I know why he died: he died because of fear! If he had not feared the witch wouldn't have done anything to him. One should only cross himself and spit on her very tail~ nothing will then happen to you! I know it for sure! Every old woman at our Kiev's fairs is a witch." Ringer Khalyava listened to Gorobets and nodded.

Вій

**Ілюстрована
повість
за М.ГОГОЛЕМ**

(с) "Мандрівник", 1993.
Журнал "Мандрівник" №7.
Реєстраційне свідоцтво КП № 581 від 31 січня 1992 р

Редактор А. Мірошніченко
Відповідальний секретар М. Олійник

Тел. (044) 296 83 10
Факс (044) 296 86 64

Художник А. Перетятко
За М. Гоголем текст переказав А. Шевченко

Здано до виробництва 4.07.93.
Підписано до друку 20.09.93.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний.
Друк офсетний.
Умовн, друк. арк. 5,58
Умовн, фарбовідб. 22,32.
Тираж 50 000 прим.
Зам. 0213156.
Видавництво «Генеза», 252196,
Київ-196,
пл. Л. Українки, 1
Віддруковано на комбінаті друку видавництва «Преса України»,
252047, м. Київ-47, просп. Перемоги, 50.

